

ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

www.iph.mk

Ул. "50 Дивизија" бр. 6, 1000 СКОПЈЕ

СЕКТОР ЗА КОНТРОЛА И ПРЕВЕНЦИЈА НА ЗАРАЗНИ БОЛЕСТИ

**ДВИЖЕЊЕ НА АКУТНИТЕ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА
ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
ВО 2018 ГОДИНА**

Скопје, февруари 2019 година

СОДРЖИНА

ВОВЕД.....	5
РЕЗИМЕ.....	6
1. ГРУПИ НА ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА.....	8
2. ДЕСЕТ НАЈЧЕСТИ АКУТНИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА	10
3. МОРТАЛИТЕТ ОД АКУТНИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА	10
4. ЕПИДЕМИИ НА АКУТНИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА.....	11
5. КАПКОВИ АКУТНИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА	13
5.1. ЗАБОЛУВАЊА ПРОТИВ КОИ СЕ СПРОВЕДУВА ЗАДОЛЖИТЕЛНА ИМУНИЗАЦИЈА.....	14
5.1.1. <i>Дифтерија</i>	15
5.1.2. <i>Инфекции со хемофилус инфлуенца тип Б (ХиБ)</i>	15
5.1.3. <i>Мали сипаници</i>	15
5.1.4. <i>Заразни заушки</i>	16
5.1.5. <i>Рубеола</i>	16
5.1.6. <i>Голема кашлица</i>	17
5.2. ОСТАНАТИ КАПКОВИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА	17
5.2.1. <i>Овчи сипаници</i>	17
5.2.2. <i>Скарлатина</i>	18
5.2.3. <i>Епидемиски менингитис (менингококна болест)</i>	18
5.2.4. <i>Инфективна мононуклеоза</i>	18
5.2.5. <i>Легионелоза (легионерска болест)</i>	18
5.2.6. <i>Пневмококни инфекции</i>	18
6. ЦРЕВНИ АКУТНИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА.....	19
6.1. <i>ЕНТЕРОКОЛИТИС</i>	20
6.2. <i>БАКТЕРИСКИ АЛИМЕНТАРНИ ИНФЕКЦИИ И ИНТОКСИКАЦИИ (АТИ)</i>	21
6.3. <i>ВИРУСЕН ХЕПАТИТ ТИП А</i>	21
6.4. <i>САЛМОНЕЛОЗИ</i>	22
6.5. <i>ШИГЕЛОЗА</i>	22
6.6. <i>ИНФЕКЦИИ СО ESCHERICHIA COLI</i>	23
6.7. <i>ТИФУСИ И ПАРАТИФУСИ</i>	23
6.8. <i>ЏАРДИЈАЗА</i>	23
6.9. <i>ЛИСТЕРИОЗА</i>	23
6.10. <i>КАМПИЛОБАКТЕРИОЗА</i>	23
7. ЗООНОЗИ	24
7.1. <i>БРУЦЕЛОЗА</i>	25
7.2. <i>ЕХИНОКОКОЗА</i>	25
7.3. <i>ЛАЈШМАНИОЗА</i>	25
7.4. <i>КЈУ-ТРЕСКА</i>	26
7.5. <i>АНТРАКС</i>	26
7.6. <i>ТЕТАНУС</i>	26
7.7. <i>ЛАЈМ БОРЕЛИОЗА (ЛАЈМСКА БОЛЕСТ)</i>	27
7.8. <i>ТУЛАРЕМИЈА</i>	27
7.9. <i>ОСТАНАТИ ЗООНОЗИ</i>	27
8. СЕКСУАЛНО И КРВНО ПРЕНОСЛИВИ ИНФЕКЦИИ	28
8.1. <i>ГОНОРЕЈА</i>	28
8.2. <i>СИФИЛИС</i>	28
8.3. <i>ХЛАМИДИЈАЗА</i>	28
8.4. <i>ХИВ/СИДА</i>	29
8.5. <i>ВИРУСЕН ХЕПАТИТ ТИП Б</i>	29
8.6. <i>ВИРУСЕН ХЕПАТИТ ТИП Ц</i>	30

9. ОСТАНАТИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА	31
9.1. <i>СКАБИЕС</i>	31
9.2. <i>ВИРУСЕН ЕНЦЕФАЛИТИС</i>	32
9.3. <i>ВИРУСЕН (СЕРОЗЕН) МЕНИНГИТИС</i>	32
9.4. <i>БАКТЕРИСКИ МЕНИНГИТИСИ</i>	32
9.5. <i>МАЛАРИЈА</i>	33
9.6. <i>ТОКСОПЛАЗМОЗА</i>	33
9.7. <i>ХЕМОРАГИЧНИ ТРЕСКИ СО БУБРЕЖЕН СИНДРОМ</i>	33
9.8. <i>НЕОПРЕДЕЛЕН ВИРУСЕН ХЕПАТИТ</i>	33
10. ЗАБОЛУВАЊА/СОСТОЈБИ КОИ НЕ СЕ ПРИКАЖАНИ ВО ВКУПНИОТ БРОЈ НА ПРИЈАВЕНИ АКУТНИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА ВО ИЗВЕШТАЈОТ	34
10.1. <i>ГРИП</i>	34
10.2. <i>АКУТНА ФЛАКЦИДНА ПАРАЛИЗА (АФП)</i>	35
ПРИЛОГ	35

КОРИСТЕНИ КРАТЕНКИ

АФП	–	Акутна флакцидна парализа
ИЈЗ	–	Институт за јавно здравје
МБ	–	Морбидитет
МЗ	–	Министерство за Здравство
МРП	–	Морбили-Рубеола-Паротит
Мт	–	Морталитет
ПЕ	–	Подрачна единица
РМ	–	Република Македонија
СИДА	–	Синдром на стекната имунодефициенција
СПИ	–	Сексуално преносливи инфекции
ХиБ	–	Хемофилус инфлуенца тип Б
ХИВ	–	Хуман имунодефициентен вирус
ЦЈЗ	–	Центар за јавно здравје
CFR (Лт)	–	Case fatality rate (стапка на смртност/леталитет)
I	–	Инциденца
ИЛИ	–	Заболувања слични на грип

ВОВЕД

Во Извештајот е даден преглед на регистрираните акутни заразни заболувања во 2018 година кои подлежат на задолжително пријавување, согласно важечката законска и подзаконска регулатива:

- **Закон за заштита на населението од заразни болести**
Службен Весник на Република Македонија, број 66/2004 година
- **Закон за изменување и дополнување на законот за заштита на населението од заразни болести**
Службен Весник на РМ, број 139/2008 година
- **Закон за изменување и дополнување на законот за заштита на населението од заразни болести**
Службен весник на РМ, број 99/2009 година
- **Закон за изменување и дополнување на законот за заштита на населението од заразни болести**
Службен весник на РМ, број 146/2014 година
- **Закон за изменување и дополнување на законот за заштита на населението од заразни болести**
Службен весник на РМ, број 150/2015 година
- **Закон за изменување и дополнување на законот за заштита на населението од заразни болести**
Службен весник на РМ, број 37/2016 година
- **Правилник за начинот на пријавување и формата и содржината на обрасците за пријавување на заразните болести и микробиолошки докажаните причинители**
Службен весник на РМ, број 46/2009 година.

Врз основа на секојдневната обработка на добиените податоци, информации, извештаи и теренски увиди во текот на годината, за тековната епидемиолошка состојба и преземените превентивни и против епидемски мерки редовно беа информирани Министерството за здравство на Република Македонија и другите релевантни тела и институции.

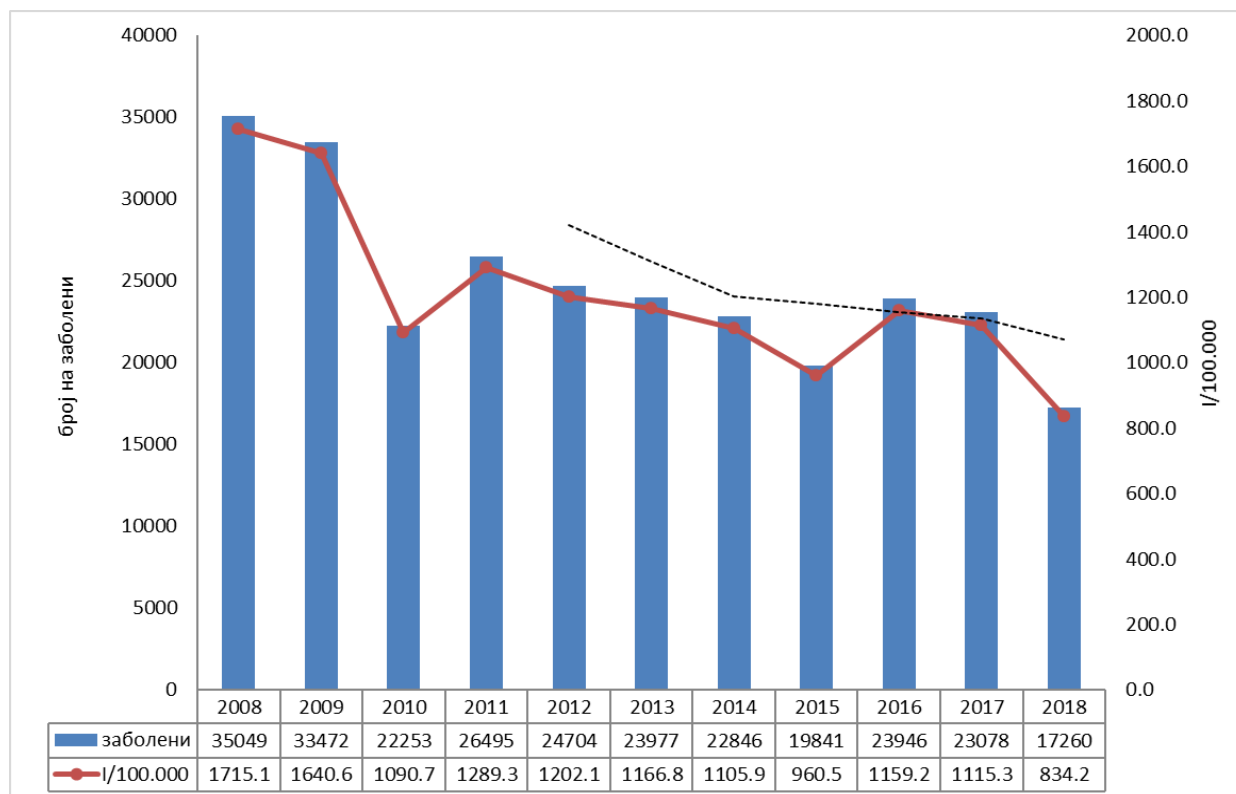
РЕЗИМЕ

Во текот на 2018 година, пријавени се вкупно 17.260 заболени од акутни заразни заболувања (**без грип, туберкулоза, ХИВ/СИДА, хронични хепатити, носителство на причинители на заразни болести и АФП случаи**) (Табела 1, 2 и 3 во Прилог), со вкупен морбидитет 834,2/100.000 жители.

Бројот на регистрирани случаи на акутни заразни заболувања во 2018 е намален за 25,1% во однос на 2017 година кога беа регистрирани 23.078 случаи (I=1.115,3/100.000).

Во десетгодишниот период од 2008-2017 година, најголем број на заболени (n=35.049, I=1.715,1/100.000) се регистрирани во 2008 година, додека најмал број (n=19.841, I=960,5/100.000) во 2015 година. Петгодишниот движечки тренд покажува тенденција на намалување на бројот на заболени (Графикон 1).

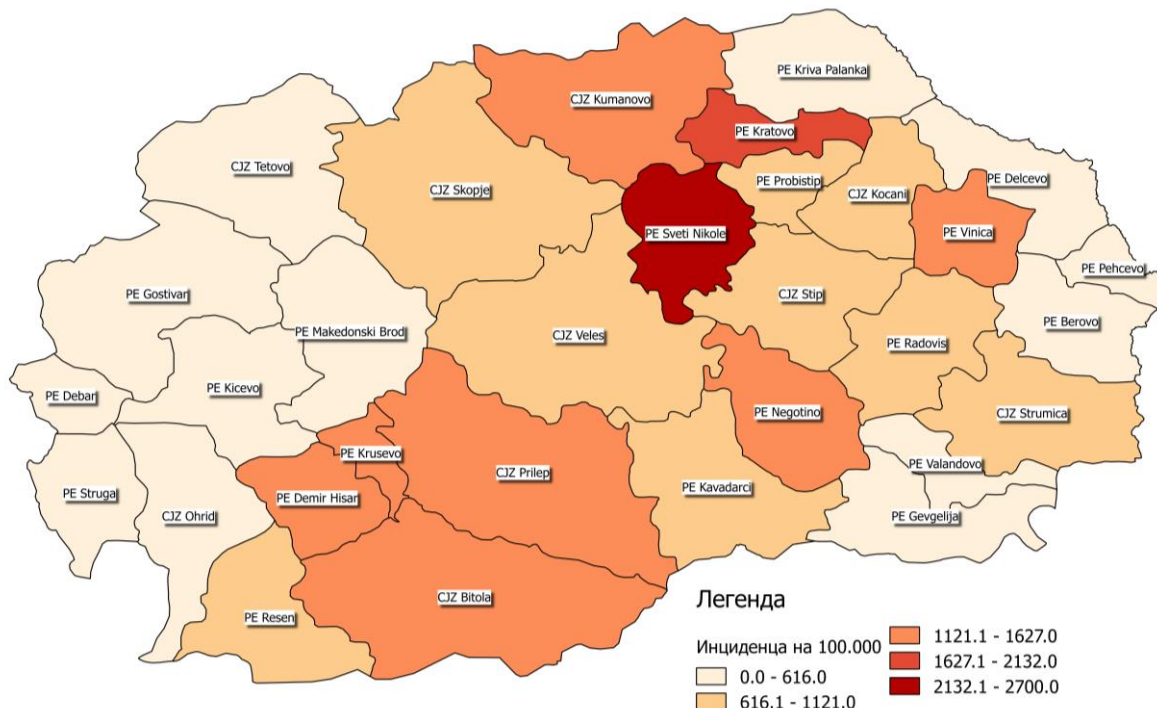
Графикон 1. Акутни заразни заболувања во Република Македонија, регистриран број, инциденца на 100.000 жители и 5 годишен движечки тренд (2008-2018)

Како и во претходната година, најголем број од акутни заразни заболувања во 2018 година отпаѓаат на ентероколити (n=8.535) и овчите сипаници (n=6.139) кои заедно чинат 85,0% од вкупниот број во 2018 година.

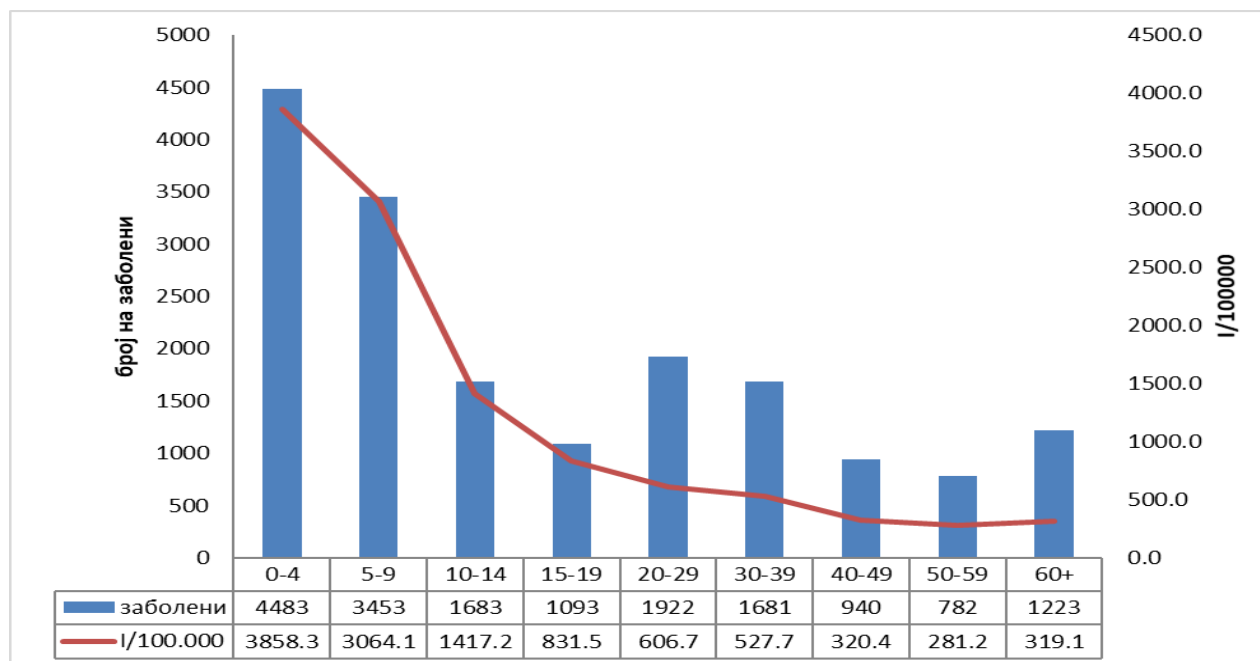
Најголем број заболени се пријавени на територијата на Центарот за јавно здравје – Скопје (n=5.868; 34,0%), додека највисока инциденца од 2.637,5 на 100.000 жители регистрирана е на територијата на Центарот за јавно здравје Велес/Подрачна единица Свети Николе (Картограм 1).

Картограм 1. Географска дистрибуција на заболени од акутни заразни заболувања во 2018 година, инциденца на 100.000 жители

Во однос на дистрибуцијата по возраст, најголем број заболени ($n=4.483$) и највисока инциденца од 3.858,3 на 100.000 жители се регистрира кај децата на возраст од 0-4 години. Висок број и инциденца ($n=3.453$; $I=3.064,1/100.000$) се регистрира и кај децата на возраст од 5-9 години, додека најмал број (782) и најниска инциденца ($281,2/100.000$) е регистрирана кај лицата на возраст од 50-59 години (Графикон 2).

Графикон 2. Возрасна дистрибуција по број и инциденца на 100.000 жители на заболени од акутни заразни заболувања, Р. Македонија, 2018 година

Не постои значајна разлика во дистрибуцијата на заразни заболувања по пол во 2018 година - 50,2% се од женски пол, со инциденца од 839,0/100.000 жители, а 49,8% се од машки пол каде инциденцата изнесува 829,3/100.000.

1. ГРУПИ НА ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА

Во 2018 година, 55,7% од сите случаи се регистрирани во групата на цревни заразни заболувања, пријавени се 9.643 случаи со инциденца од 466,0 на 100.000 жители (Графикон 3). Инциденцата од цревни заразни заболувања е намалена за 25,1% споредено 2017 година, додека споредено со просекот за изминатите десет години се регистрира намалување од 32,7%.

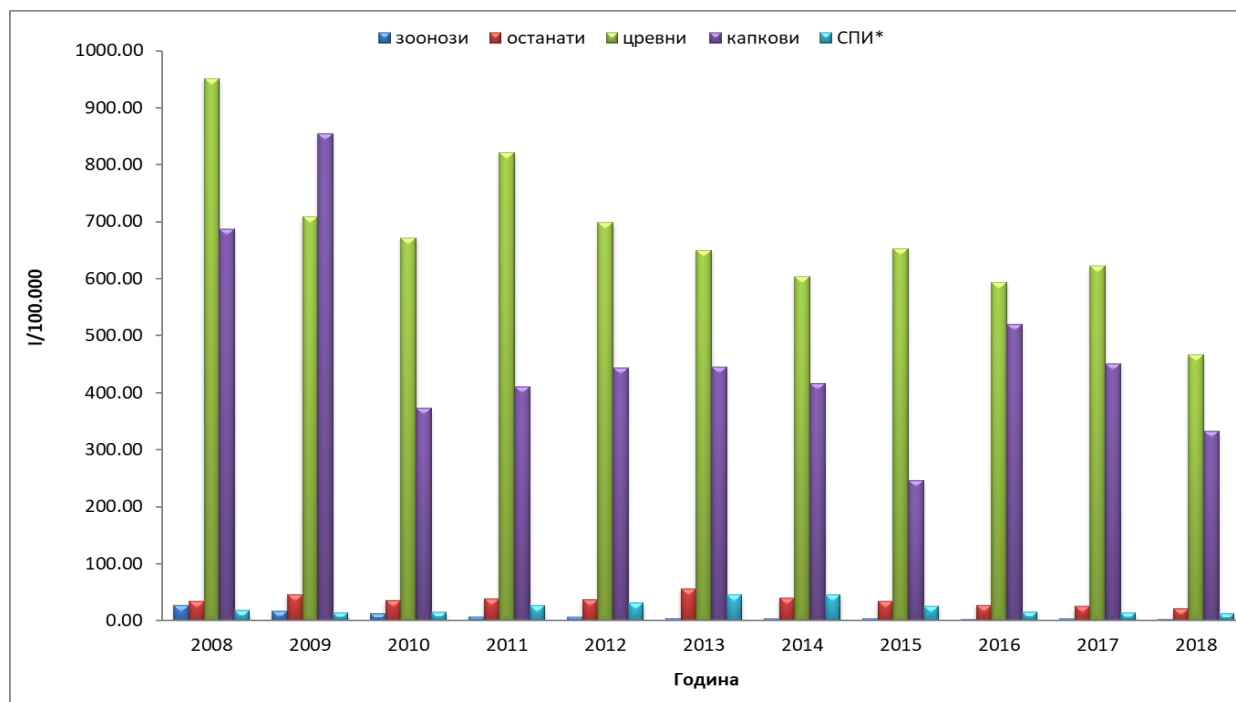
На второ место по број на заболени се капковите заразни заболувања кои во вкупниот број на случаи учествуваат со 39,8%, а пријавени се 6.879 случаи и инциденца од 332,5 на 100.000 жители, што е намалување од 26,4% во однос на 2017 година. Споредено со просекот за претходните десет години, бројот на заболени од капкови заразни заболувања оваа година е помал за 30,9% (Графикон 3).

Сексуално преносливите и крвно преносливите инфекции вклучувајќи ги хепатитис Б и Ц се регистрираат со 271 случај ($I=13,1/100.000$), што претставува намалување од 6,2% во однос на минатата година кога беа регистрирани 289 случаи. Во однос на десетгодишниот просек, бројот на СПИ во 2018 е помал за 47,8%. Во вкупниот број на СПИ се вклучени и новорегистрираните случаи на ХИВ/СИДА ($n=45$) (Графикон 3).

Зоонозите се регистрираат со 67 заболени и инциденца од $3,2/100.000$, што претставува намалување од 19,3% во споредба со минатата година, а споредено со просекот за претходните 10 години се регистрира намалување од 64,0%.

Останатите заболувања во 2018 година се регистрираат со 445 случаи и инциденца од $21,5/100.000$, што е помалку за 17,9% споредено со 2017 година, а во однос на просекот за претходните десет години намалувањето изнесува 42,1%.

Графикон 3. Инциденца на 100.000 жители на заболени од акутни заразни заболувања во Р. Македонија по групи на заболувања, период 2008-2017 и 2018 година

*Вклучени се и случаите на ХИВ/СИДА

Учество на цревните заразни заболувања (55,7%) во вкупниот број на заболени од акутни заразни заболувања во 2018 година е идентичен во однос на претходната година. Споредено со просекот за изминатите десет години (56,3%), во процентното учество на цревните заразни заболувања е незначително намалено.

Учеството на капковите заразни заболувања (39,8%) во вкупниот број на пријавени заразни болести во 2018 година, пониско е за 0,6% од минатата година, а повисоко за 1,9% споредено со просекот за изминатите 10 години.

Сексуално преносливите инфекции учествуваат со 1,6% во вкупниот број, додека останатите заразни болести учествуваат со 2,6%, речиси исто со минатата година кога соодветните проценти биле 1,2% за СПИ и 2,3% за останатите.

Зоонозите учествуваат со 0,4% во вкупниот број на заболени, идентично како и минатата година и двојно помало од просекот за последните десет години (0,7%).

Деталните прикази на акутните заразни заболувања регистрирани во 2018 година се дадени во Прилог на извештајот, во табели (Табела 1, 2 и 3) и тоа:

- По Центри за јавно здравје/нивни подрачни единици (каде се регистрирани) и за цела Република, како и по исход на заболувањето - во Табела 1;
- По возрастни групи, пол и исход на заболувањето за целата Република - Табела 2;
- По месец на јавувањето и исход на болеста за целата Република - Табела 3.

2. ДЕСЕТ НАЈЧЕСТИ АКУТНИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА

Во 2018 година, десетте најчесто пријавувани акутни заразни заболувања се регистрираат со 16.769 случаи и чинат 97,2% од вкупно регистрираните заразни заболувања (без грип, туберкулоза, ХИВ/СИДА, хронични хепатити, носителство на причинители на заразни болести и АФП).

Процентното учество на десетте најчести заболувања во вкупниот број на заболени е лесно намалено за 0,9%, споредено со минатата година.

Во 2018 година, десетте најчести заболувања се регистрираат со инциденца од 810,4 на 100.000 жители (Табела 1), што претставува намалување од 26,0% во однос на 2017 година.

Табела 1. Десет најчести акутни заразни заболувања, Р. Македонија, 2018 година

Заболување	Број на заболени	l/100.000
Ентероколити	8.535	412.5
Овчи сипаници	6.139	296.7
АТИ	419	20.2
Салмонелози	373	18.0
Шуга	336	16.2
Инфективна мононуклеоза	334	16.1
Скарлатина	262	12.7
Инфекции предизвикани од E. Colli	188	9.1
Инфекции со Хламидија	95	4.6
Вирусен хепатитис Б	88	4.3
ВКУПНО	16.769	810,4

3. МОРТАЛИТЕТ ОД АКУТНИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА

Во текот на 2018 година, регистрирани се осум смртни случаи асоцирани со акутни заразни заболувања (без грип, туберкулоза, ХИВ/СИДА, хронични хепатити, носителство на причинител на заразни болести и АФП) што претставува стапка на смртност од 0,05%.

Регистрирани се смртни случаи од бактериски менингитис (n=2), вирусен енцефалитис (n=2), пневмококни инфекции (n=2), хепатитис Б и лајшманиоза.

Регистрираниот морталитет од акутни заразни заболувања во 2018 година изнесува 0,39 на 100.000 жители, незначително зголемување во однос на претходната година (0,34), додека споредено со просечниот морталитет за 2008-2017 се регистрира намалување од 20,4% (Табела 2).

Табела 2. Морталитет од акутни заразни заболувања, Р. Македонија, период 2008-2017 и 2018 година

Година	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Мт/100.000	0,34	0,29	0,64	0,68	0,63	0,54	0,53	0,39	0,48	0,34	0,39

4. ЭПИДЕМИИ НА АКУТНИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА

Во Република Македонија, во текот на 2018 година пријавени се 12 епидемии на акутни заразни заболувања, од кои 10 се одјавени во 2018, а 2 продолжуваат во 2019 година. Во одјавените епидемии, регистрирани се вкупно 356 заболени лица, од кои 23,6% (n=84) биле хоспитализирани, а не се регистрирани смртни случаи. Епидемиите кои започнаа во 2018 година, а продолжуваат во 2019 се пријавени со 14 заболени лица.

Од епидемиите регистрирани во 2018 година, 9 спаѓаат во групата цревни заразни заболувања со 334 регистрирани случаи (93,8% од сите заболени во епидемии). Три епидемии се од групата на капкови заразни заболувања каде се регистрирани 36 заболени (6,2%) (Табела 4 во Прилог).

Епидемии во групата на цревни заразни заболувања

Во тек на 2018 пријавени се 9 епидемии на заболувања кои се пренесуваат преку храна или вода, од кои 8 се одјавени, а една продолжува во 2019 година. Регистрирани се вкупно 334 заболени лица во деветте епидемии, од кои 18,6% (n=62) биле хоспитализирани или задржани на лекување во дневна болница (Табела 4 во Прилог).

- ЦЈЗ Скопје пријави епидемија на *салмонелоза (Salmonella D enteritidis)*, во која регистрирани се 9 заболени лица асоцирани со конзумирање храна во објект за брза храна. Хоспитализирано е едно лице.
- ЦЈЗ Штип исто така пријави епидемија на *салмонелоза (Salmonella D enteritidis)*, со вкупно 36 заболени лица од 1.200 експонирани, а хоспитализирани се 18 лица. Заболениите лица биле гости на семејна прослава.
- ЦЈЗ Кочани пријави епидемија на *салмонелоза (Salmonella D enteritidis)*, во која заболеле 12 лица кои конзумирале храна за време на две семејни прослави, изворот на зараза е угостителски објект асоциран и со претходно опишаната епидемија во Штип. Хоспитализирани биле 7 лица.
- Во текот на месец јуни, ЦЈЗ Кочани пријави уште една епидемија на *салмонелоза (Salmonella D enteritidis)*, во која заболеле 5 лица кои конзумирале храна во објект за брза храна. Хоспитализирано било едно лице.
- ЦЈЗ Скопје пријави епидемија - *Intoxicatio alimentaris*, предизвикана од *E. coli*, во која заболеле 45 лица од колектив - членови на спортската академија при ФФМ, по конзумирање на храна доставена од локален ресторан. Нема хоспитализирани лица.
- Во текот на месец септември, ЦЈЗ Кочани/ПЕ Винаца пријави две епидемии на *салмонелоза (Salmonella D enteritidis)*, во кои заболеле 206 лица, а 14 биле хоспитализирани. Во првата епидемија регистрирани се лица кои конзумирале храна од локална слаткарница, додека во втората епидемија објект за брза храна е утврден како извор снабдувајќи храна на колектив во фабрика и продажба на истата инкриминирана храна во самиот објект.
- ЦЈЗ Тетово пријави епидемија - *Toxoinfectio alimentaris*, предизвикана од *Staphylococcus aureus* во која заболеле 13 лица од 30 експонирани во детска градинка и сите биле хоспитализирани.
- ЦЈЗ Куманово пријави епидемија на *Хепатит А*, која не е одјавена во текот на 2018 година. Епидемијата е пријавена со 8 заболени лица, сите хоспитализирани од две населби во Куманово.

Епидемии од групата на капкови заразни заболувања

Во тек на 2018, пријавени се три епидемии на **мали сипаници** во кои заболеле вкупно 36 лица (Табела 4 во Прилог), при што 19,4% од заболените се деца на возраст до 14 години.

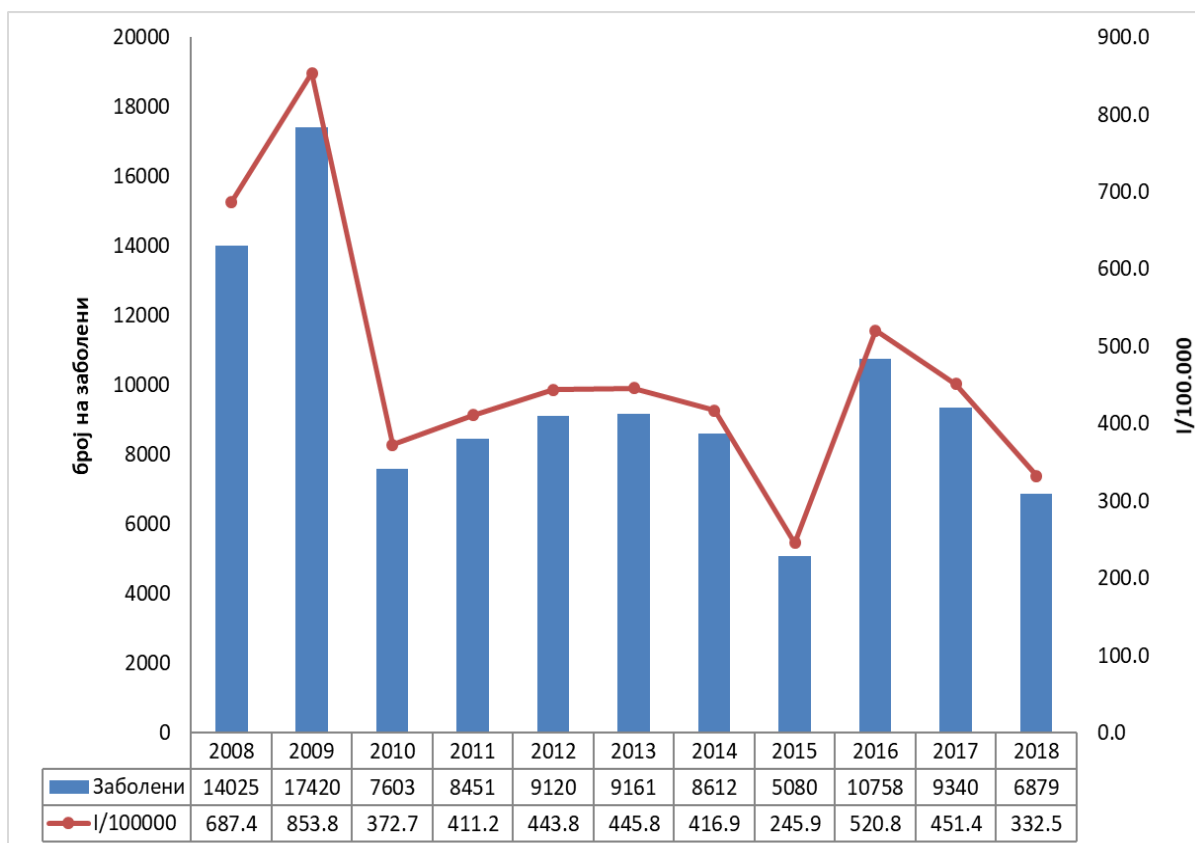
- ЦЈЗ Охрид/ПЕ Дебар пријави епидемија на *мали сипаници* со 27 заболени лица, сите хоспитализирани. Пристигнаа 41 пријава за сомнителни случаи во епидемијата. Од пријавените случаи, 27 случаи се класифицирани како мали сипаници, и тоа 18 се потврдени со позитивен лабораториски наод, 9 се епидемиолошки поврзани случаи на мали сипаници, а 14 се отфрлени по добиени негативни лабораториски резултати. Според вакциналниот статус, 5 лица не се вакцинирани, 10 лица се вакцинирани со една доза, а 12 лица се вакцинирани со две дози на МРП вакцина.
- ЦЈЗ Скопје пријави епидемија на мали сипаници со вкупно 3 заболени лица, сите хоспитализирани, жители на село Грчец, општина Сарај, Скопје. Сите заболени се лабораториски потврдени. Во однос на вакциналниот статус, трите се невакцинирани.
- На крајот од месец декември 2018, ЦЈЗ Скопје пријави епидемија на мали сипаници која продолжува во 2019 година. Епидемијата е пријавена со 6 заболени лица.

5. КАПКОВИ АКУТНИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА

Капковите заразни заболувања во 2018 година во Република Македонија се регистрирани со 6.879 случаи и инциденца од 332,5 на 100.000 жители, што е намалување од 26,3% во однос на 2017 година.

Во периодот 2008-2017 година, регистрираната инциденца од оваа група на заболувања се движи од 245,9 во 2015 до 853,8 на 100.000 жители во 2009 година (Графикон 4).

Графикон 4. Број на заболени и инциденца на 100.000 жители од капкови заразни заболувања, Р. Македонија, период 2008-2017 и 2018 година

Инциденцата на капковите заразни заболувања во 2018 година е пониска за 20,1% во однос на просекот за последните пет години кој изнесува 416,2/100.000 жители (Табела 3).

Во 2018, како и во претходните пет години, во групата на капкови заразни заболувања, овчите сипаници се регистрираат со највисока инциденца (296,7/100.000). Не се регистрирани случаи на рубеола, а со најниска инциденца од 0,14 на 100.000 жители, се регистрираат менингококната болест и инфекциите со ХиБ. Во изминатиот петгодишен период, најниска просечна инциденца од 0,1/100.000 се регистрира кај инфекциите предизвикани од ХиБ, како и менингококна болест (Табела 3).

Од групата на капкови заразни заболувања, во 2018 година, регистрирани се вкупно 3 епидемии, сите предизвикани од вирусот на мали сипаници со вкупно 36 пријавени лица. Последната пријавена епидемија продолжува и во 2019 година.

Табела 3. Капкови заразни заболувања, I/ 100.000 жители, Р. Македонија, период 2013-2017 и 2018

Заболување/ година	Просек						
	2018	2013-2017	2017	2016	2015	2014	2013
Овчи сипаници	296.7	386.4	423.3	495.4	220.0	379.7	413.7
Скарлатина	12.7	13.0	12.4	11.0	10.9	16.2	14.7
Мононуклеоза инфективна	16.1	11.0	11.9	11.4	11.3	9.7	10.6
Легионерска болест	0.4	1.1	0.0	0.1	0.1	2.1	3.0
Заразни заушки	1.4	2.3	1.5	2.2	2.5	2.5	2.9
Пневмококни инфекции	0.2	0.5	0.4	0.3	0.7	0.7	0.4
Мали сипаници	3.1	1.4	0.9	0.0	0.0	5.6	0.2
Менингококна болест	0.14	0.1	0.0	0.1	0.1	0.0	0.0
Голема кашлица	1.6	0.2	0.6	0.2	0.0	0.2	0.0
Инфекции предизвикани со ХиБ	0.14	0.1	0.2	0.05	0.05	0.19	0.05
Рубеола (црвенка)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
ВКУПНО	332.5	416.1	451.4	520.8	245.9	416.9	445.8

5.1. Заболувања против кои се спроведува задолжителна имунизација

Од групата на акутните капкови заразни заболувања, во Република Македонија континуирана задолжителна имунизација се спроведува против малите сипаници, рубеолата, заразните заушки, големата кашлица и дифтеријата, а почнувајќи од септември 2008 година и против заболувања предизвикани од хемофилус инфлуенца тип Б (ХиБ).

Просечната годишна инциденца на заболувањата против кои се врши задолжителна имунизација во претходниот петгодишен период како и во 2018 година, е значително намалена споредено со просекот за петгодишниот период пред воведувањето на задолжителната имунизација (Табела 4).

Табела 4. Просечна инциденца на 100.000 жители пет години пред воведување на вакцинација, 2013-2017 и инциденца на 100.000 во 2018 година

Заболување/период	Мали сипаници	Рубеола	Заразни заушки	Голема кашлица	ХиБ
Просек за последни 5 години пред воведување на задолжителна вакцинација	690,2	106,4	479,4	263,0	/
Просек 2013-2017	1,3	0,01	2,9	0,2	0,1
2018	3,1	0,0	1,4	1,5	0,1

5.1.1. Дифтерија

Последен случај на Дифтеријата во Република Македонија е регистриран во 1977 година.

5.1.2. Инфекции со хемофилус инфлуенца тип Б (ХИБ)

Во 2018 година, регистрирани се 3 случаи на инфекција предизвикана од ХиБ. Заболувањето се регистрира со поединечни случаи од почетокот на задолжителното законско пријавување.

5.1.3. Мали сипаници

Во 2018 година во Република Македонија, пријавени се 95 сомнителни случаи за мали сипаници. По направените епидемиолошки истражувања и лабораториски резултати, од сомнителните случаи 64 се класифицирани како мали сипаници.

Во текот на 2018 година, пријавени се три епидемии на мали сипаници. Првата епидемија е регистрирана во јули месец, на територијата на ПЕ Дебар, а во епидемијата забелеа вкупно 27 лица. Втората епидемија е пријавена од ЦЈЗ Скопје во ноември месец, на територијата на с. Грчец, општина Сарај, а во епидемијата се заболени три лица. Последна, трета епидемија е пријавена од ЦЈЗ Скопје во декември месец, на територијата на град Скопје која продолжува и во 2019 година.

Најголем број (n=35) од регистрираните случаи на мали сипаници се жители од територија на ЦЈЗ Скопје, а 25 лица се од територијата на ПЕ Дебар. Поединечни случаи се пријавени од Куманово, Охрид, Тетово и Струга.

Кумулативната инциденца во Република Македонија во 2018 година е 3,1/100.000 жители. Највисока инциденца е регистрирана на територијата на Дебар (90,1/100.000).

Возраста на заболените се движи во граница од 5 месеци до 59 години (средна возраст 19; SD 17,6). Во однос на дистрибуцијата по возрастни групи, најголем број од случаите односно 31 заболено лице припаѓаат во возрастната група до 4 години, а следи возрастната група над 30 години со 26 заболени лица. Највисока инциденца се бележи во возрастната група до 1 година и изнесува 34,2/100.000 жители.

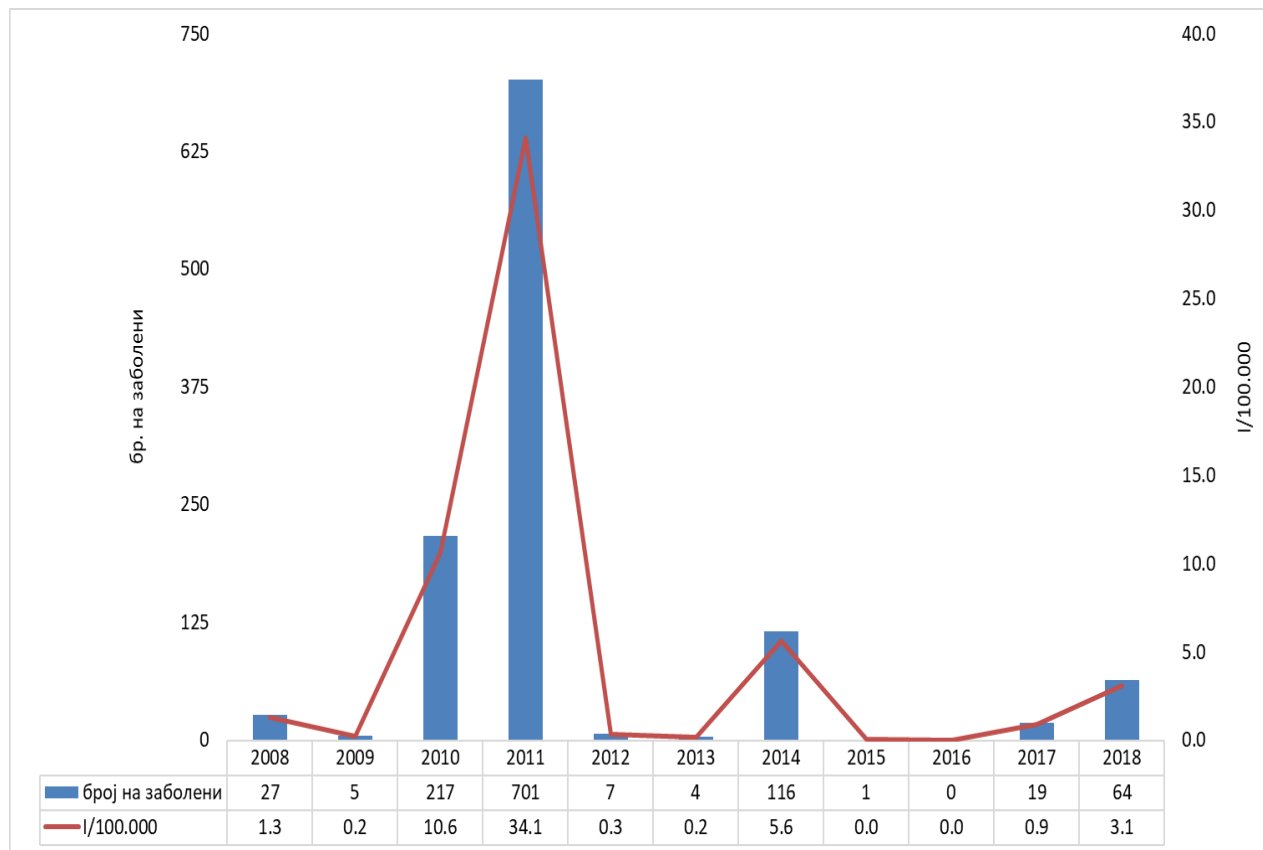
Според вакциналниот статус, 80,9% од случаите се невакцинирани, непотполно вакцинирани или со непознат вакцинален статус. Со две дози на вакцина се вакцинирани 13 лица.

Од вкупниот број на случаи, 83,8% се лабораториски потврдени.

Од сите заболени лица, 53 биле хоспитализирани. Најчести компликации се дијареа и пневмонија, регистрирани кај 9 случаи.

Во изминатиот десетгодишен период, покрај 2014 година со вкупно 116 пријавени случаи, кога беше регистрирана епидемија, највисок број на случаи се регистрираат во епидемијата во 2010-2011 година (n=217 и n=701, соодветно). Во 2008 година исто така беше пријавена епидемија со 27 случаи на подрачјето на ЦЈЗ Скопје (Графикон 5). Ваквата временска дистрибуција оди во прилог на востановување на цикличност на малите сипаници и појава на секундарни случаи по импортирање, што сугерира на пропусти во опфатот со задолжителна вакцинација и акумулирање на осетлива популација.

Графикон 5. Мали сипаници, број и I/100.000, Р. Македонија, 2008-2018 година

5.1.4. Заразни заушки

Во 2018 година регистрирани се вкупно 28 случаи на заразни заушки со инциденца од 1,4 на 100.000 жители, незначително намалување во споредба со 2017 година (Табела 3 и 5) и најмал регистриран број споредено со претходните 10 години.

Табела 5. Заразни заушки, број и I/100.000, Р. Македонија, период 2008-2017 и 2018

Година	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Број на заболени	5865	10920	242	111	97	60	52	52	45	32	28
I /100.000	287,5	535,2	11,9	5,4	4,7	2,9	2,5	2,5	2,2	1,5	1,4

Во изминатиот десетгодишен период, најмал број на случаи е регистриран претходната година (n=32), а најголем број (n=10.920) и инциденца од 535,2/100.000 регистрирани се во епидемиската 2009 година, што воедно претставува највисок број и инциденца на регистрирани случаи на заразни заушки во периодот од 1969 година до сега (Табела 5).

Не се забележува значителна разлика во возрастната дистрибуција на случаите на заразни заушки во 2018 година во однос на претходните две години што е резултат на малиот број на пријавени случаи, а возраста на заболениите се движи од 0-39 години.

5.1.5. Рубеола

Во текот на 2018 година не е регистриран случај на рубеола. Во периодот од 2008-2017 се регистрира јасен негативен тренд, а инциденцата се движи од 0,7 на 100.000 во 2008 до 0 во 2013, 2014, 2016 и 2017 година.

5.1.6. Голема кашлица

Регистрирани се 32 случаи на голема кашлица во 2018 година со инциденца 1,6 на 100.000 жители, што е значително повисок број од минатата година кога беа регистрирани 13 случаи (Табела 3 и 6). Бројот на случаи на пертусис во 2012 е највисок во десетгодишниот период 2007-2016 ($n=9$; $I=0,4/100.000$) (Табела 6).

Најголем број од заболените во 2018 година се деца на возраст под една година, кои не се вакцинирани. Во однос на возрасната дистрибуцијата, сите заболени лица се на возраст од 1 до 26 месеци (6,5 месеци; $SD=5,7$). Од доставените материјали, 90,5% се лабораториски потврдени. Нема епидемиолошка поврзаност меѓу заболените лица (освен кај два случаи).

Табела 6. Голема кашлица, број и $I/100.000$, Р. Македонија, период 2008-2017 и 2018

Година	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Број на заболени	0	7	2	6	9	1	4	0	4	13	32
$I/100.000$	0,0	0,3	0,1	0,3	0,4	0,05	0,2	0,0	0,2	0,6	1,6

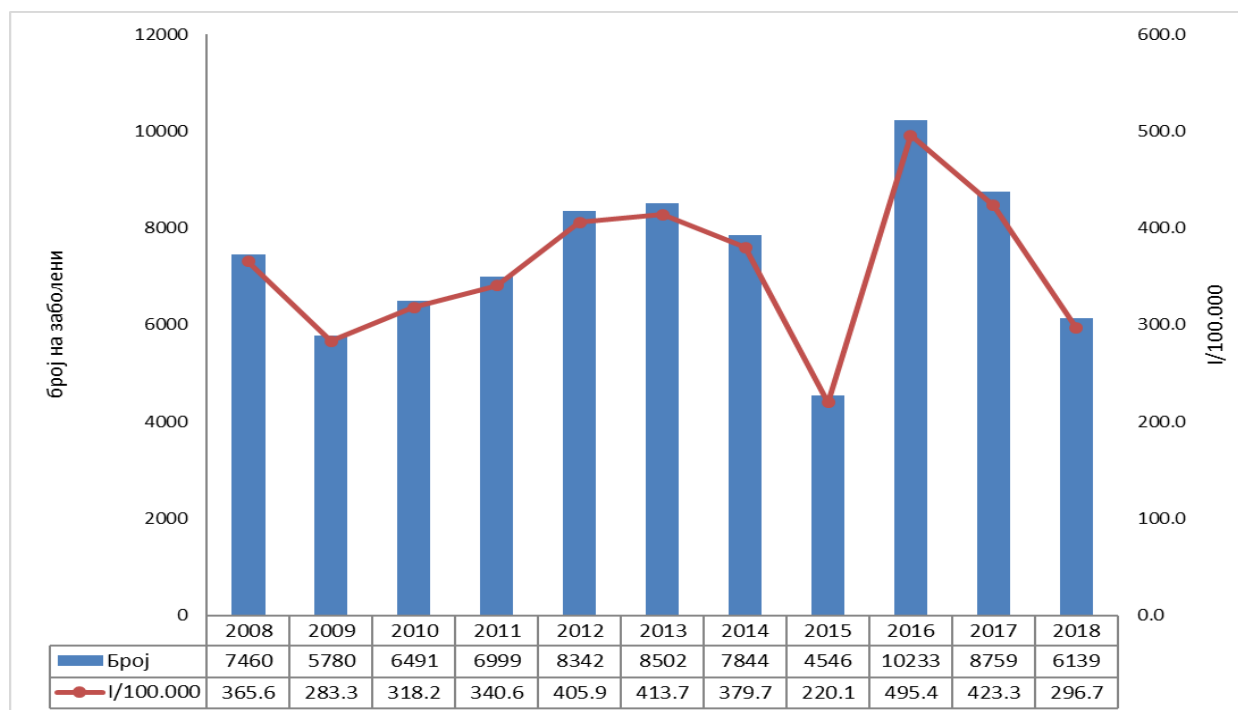
5.2. Останати капкови заразни заболувања

5.2.1. Овчи сипаници

Во 2018 година, овчите сипаници се регистрираат со 6.139 случаи и инциденца од 296,7 на 100.000 жители (Табела 3, Графикон 6). Овчите сипаници се најчесто пријавувано заразно заболување од групата на капкови заразни заболувања во 2018 и чинат 89,2% од сите пријавени случаи од оваа група. Овчите сипаници чинат 35,6% од вкупно регистрираните акутни заразни заболувања во 2018 година.

Во однос на 2017 година бројот на пријавени случаи на овчи сипаници во 2018 е помал за 29,9%. Споредено со просекот за последните десет години ($n=7.496$), бројот во 2018 е намален за 18,1%. Во периодот 2008-2017 година, најмал број заболени ($n=4.546$) и најниска инциденца од овчи сипаници од 220,1 на 100.000 жители се регистрирани во 2015 година (Графикон 6).

Графикон 6. Овчи сипаници, број и $I/100.000$, Р. Македонија, 2008-2017 и 2018

5.2.2. Скарлатина

Регистрирани се 262 заболени со инциденца од 12,7 на 100.000 жители, што е лесно зголемување во однос на пријавените 256 случаи во 2017 година (Табела 7).

Во претходниот десетгодишен период, највисок број (n=409) и инциденца (20,0/100.000) на заболени од скарлатина се регистрира во 2010, а најнизок (n=225; I=10,9/100.000) во 2015 година (Табела 7).

Табела 7. Скарлатина, број и I/100.000, Р. Македонија, период 2008-2017 и 2018

Година	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Број на заболени	293	307	409	357	398	303	334	225	228	256	262
I/100.000	14,4	15,0	20,0	17,4	19,4	14,7	16,2	10,9	11,0	12,4	12,7

Пријавените случаи не се поврзани, при што 35,9% од вкупно регистрираните заболени во републиката се пријавени од територијата на Центарот за јавно здравје Скопје, а 34,7% од територијата на Центарот за јавно здравје Прилеп (Табела 1 во Прилог).

5.2.3. Епидемски менингитис (менингококна болест)

Во текот на 2018 година, регистрирани се 3 случаи, а претходната година беше пријавен еден случај. Заболувањето се регистрира со спорадични случаи во претходниот петгодишен период, а во изминатите 10 години се регистрирани вкупно 37 случаи, од кои најголем број во 2010 година (n=9).

5.2.4. Инфективна мононуклеоза

Пријавени се 334 случаи (I=16,1/100.000) што е зголемување од 35,2% во однос на 2017 година кога беа пријавени 247 случаи. Случаите во 2018 се воедно и највисок број регистриран во последните 10 години. Во периодот 2008-2017 година, регистрираната инциденца од ова заболување на 100.000 жители се движи од 8,1 во 2008 година до 11,9 во 2017 година (Табела 8).

Табела 8. Инфективна мононуклеоза, број и I/100.000, Р. Македонија, 2008-2017 и 2018

Година	2008	2009	2010	2011	2012	2012	2014	2015	2016	2017	2018
Број на заболени	165	178	202	218	228	218	201	234	235	247	334
I/100.000	8,1	8,7	9,9	10,6	11,1	10,6	9,7	11,3	11,4	11,9	16,1

5.2.5. Легионелоза (легионерска болест)

До Институтот за јавно здравје, во текот на 2018 година пристигнаа 9 пријави за легионерска болест (Табела 3). Во последните 10 години, најголем број на случаи (n=62) биле регистрирани во 2013 година.

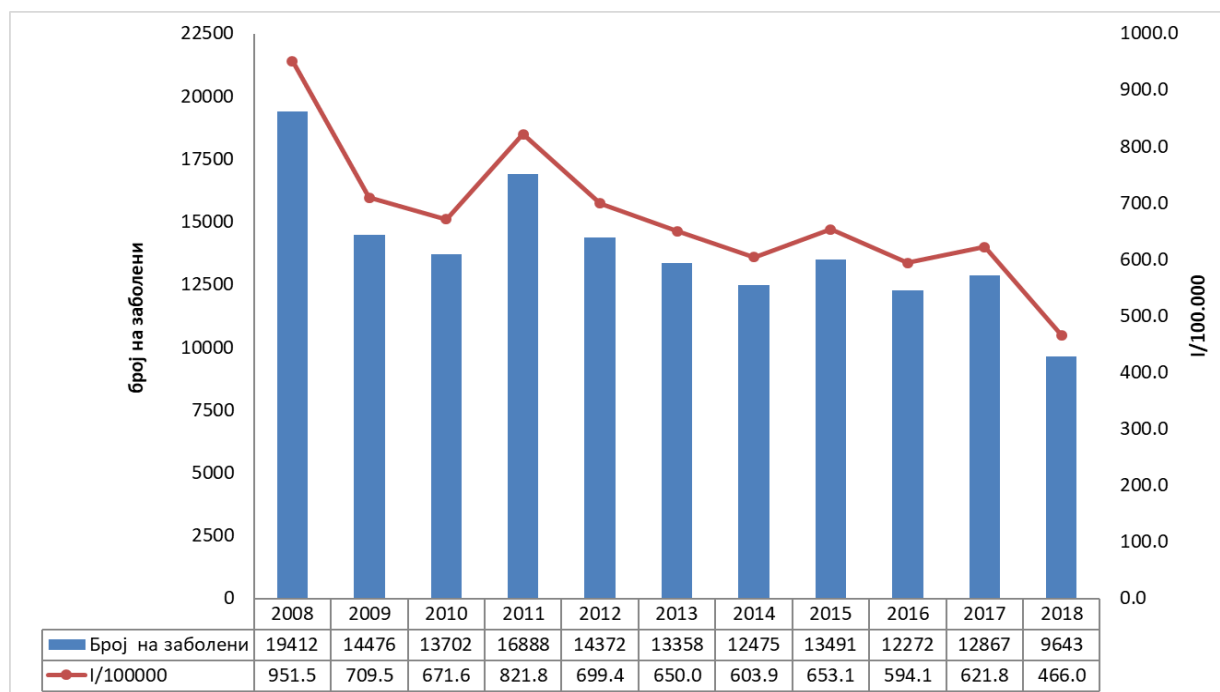
5.2.6. Пневмококни инфекции

Во 2018 година пристигнати се пријави за 5 пневмококни инфекции (I=0,2/100.000) (Табела 3), што не претставува значајна промена со претходната година кога беа регистрирани 8 случаи. Од ова заболување, регистрирани се 2 смртни случаи (Лт=40%) во 2018 година.

6. ЦРЕВНИ АКУТНИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА

Во 2018 година цревните акутни заразни заболувања се најчесто регистрирани заразни заболувања со вкупно 9.643 пријавени случаи и инциденца од 466,0 на 100.000 жители. Бројот на регистрирани случаи е намален за 25,1% во однос на 2017 година. Во периодот од 2008-2017 година, инциденцата на 100.000 жители кај оваа група заболувања се движи од 594,1 во 2016 до 951,5 во 2008 година (Графикон 7).

Графикон 7. Број на заболени и инциденца на 100.000 жители од акутни цревни заразни заболувања, Р. Македонија, период 2008-2017 и 2018 година

Како и во претходните пет години, највисока број на заболени ($n=8.535$) и инциденца во оваа група ($I=412,5/100.000$) е регистрирана кај ентероколитите, кои чинат 88,5% од сите заболени во оваа група (Табела 9).

Останатите заболувања во оваа група се регистрираат со значително пониска инциденца, така што бактериските алиментарни инфекции и интоксикации како второ најчесто заболување се регистрира со инциденца од 20,2 на 100.000 жители. Салмонелозите се трето најчесто заболување со инциденца од 18,0 на 100.000 жители (Табела 9).

Табела 9. Инциденца на 100.000 од заболувања во групата на цревни заразни болести, Р. Македонија, период 2013-2017 и 2018 година

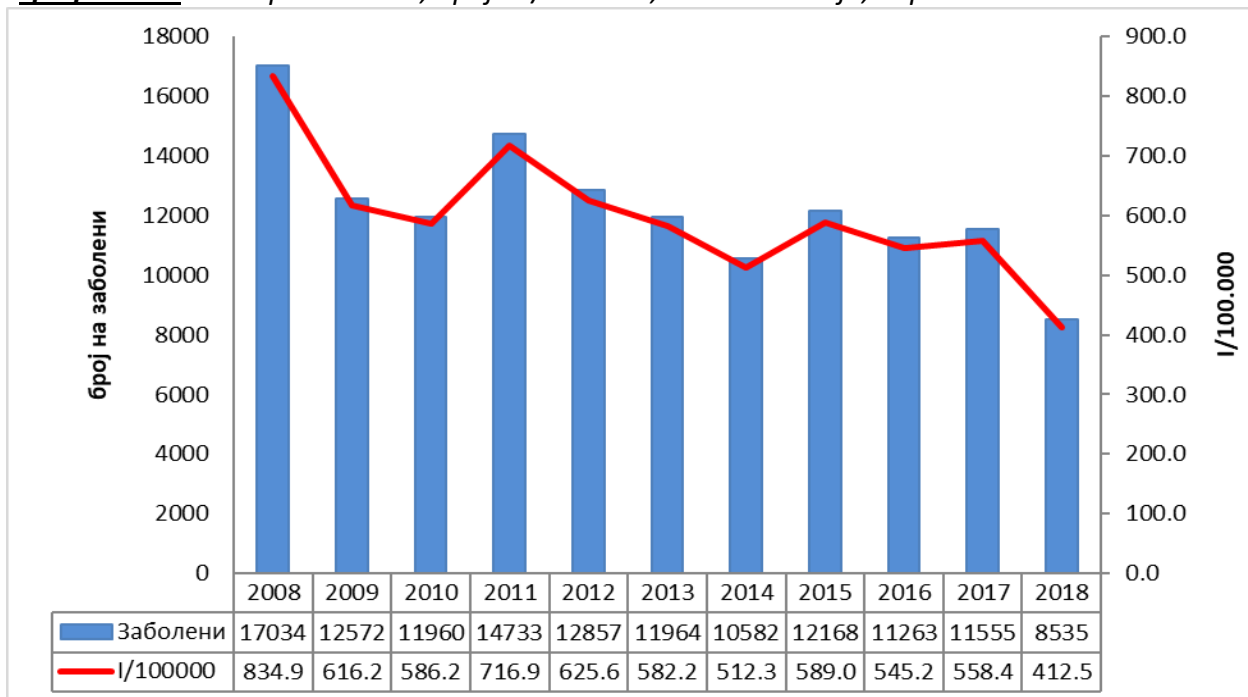
Година / заболување	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Ентероколитиси	412,5	558,4	545,2	589,0	512,3	582,2
Бактериски алиментарни инфекции и интоксикации	20,2	35,9	26,1	27,8	44,0	45,5
Вирусен хепатитис А	3,5	1,7	1,0	7,6	28,2	4,9
Салмонелози	18,0	15,3	12,3	16,8	9,9	12,7
Инфекции предизвикани од E. Colli	9,1	8,4	8,0	10,9	7,8	3,9
Шигелоза	1,2	0,9	0,8	0,3	1,1	0,4
Листерииоза	0,0	0,2	0,0	0,1	0,5	0,0
Кампилобактерииоза	0,9	0,1	0,4	0,1	0,1	0,1
Џардијаза	0,6	0,2	0,2	0,3	0,0	0,2

6.1. Ентероколитис

Регистрирани се 8.535 заболени со инциденца од 412,5 на 100.000 жители, што претставува намалување од 26,1% во однос на 2017 година (Табела 9). Во претходните 10 години, ентероколитите се регистрирани со најниска инциденца во 2014 (512,3/100.000), а највисока инциденца од 834,9/100.000 е регистрирана во 2008 година (Графикон 8).

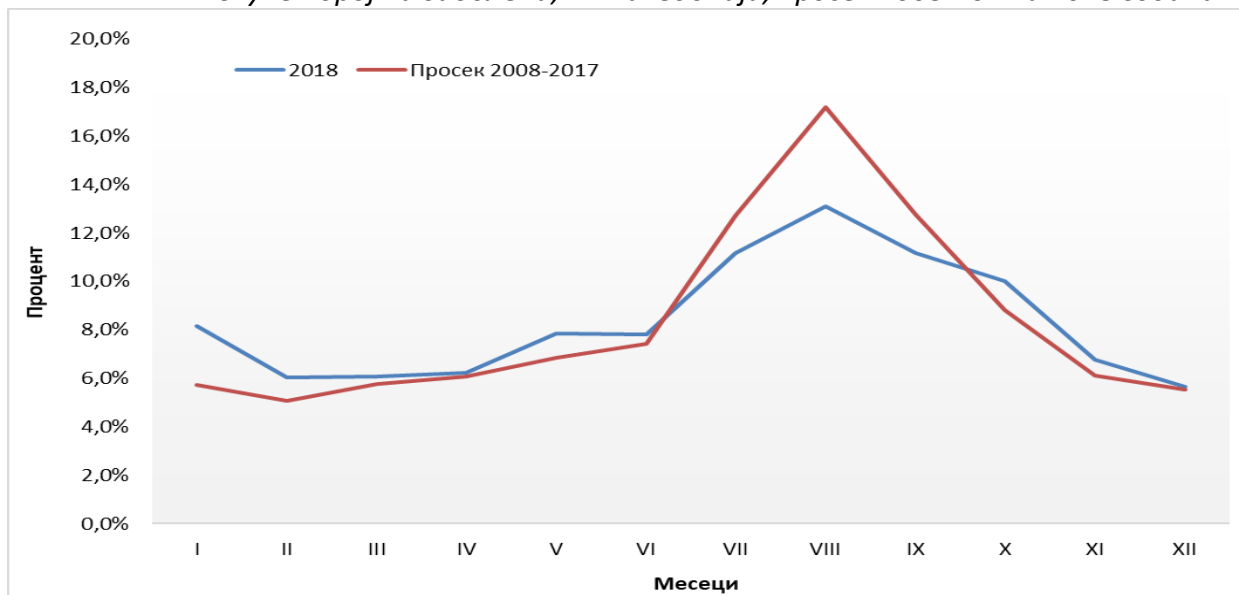
Ентероколитите учествуваат со 88,5% во групата на цревни заразни заболувања, а со 49,4% во вкупно регистрираните акутни заразни заболувања во 2018 година.

Графикон 8. Ентероколитис, број и I/100.000, Р. Македонија, период 2008-2017 и 2018

Во 2018 година, ентероколитите го задржуваат сезонскиот карактер на јавување, без значајни отстапувања во однос на просечната десетгодишна сезонска дистрибуција. Ентероколитите покажуваат изразена сезоност со најголема пропорција од случаите кои се регистрираат во летниот период и почетокот на есента (јули–септември), со врв на заболувањата во месец август (Графикон 9).

Графикон 9. Дистрибуција на заболени од ентероколити по месеци, како процент од вкупен број на заболени, Р. Македонија, просек 2008-2017 и 2018 година

6.2. Бактериски алиментарни инфекции и интоксикации (АТИ)

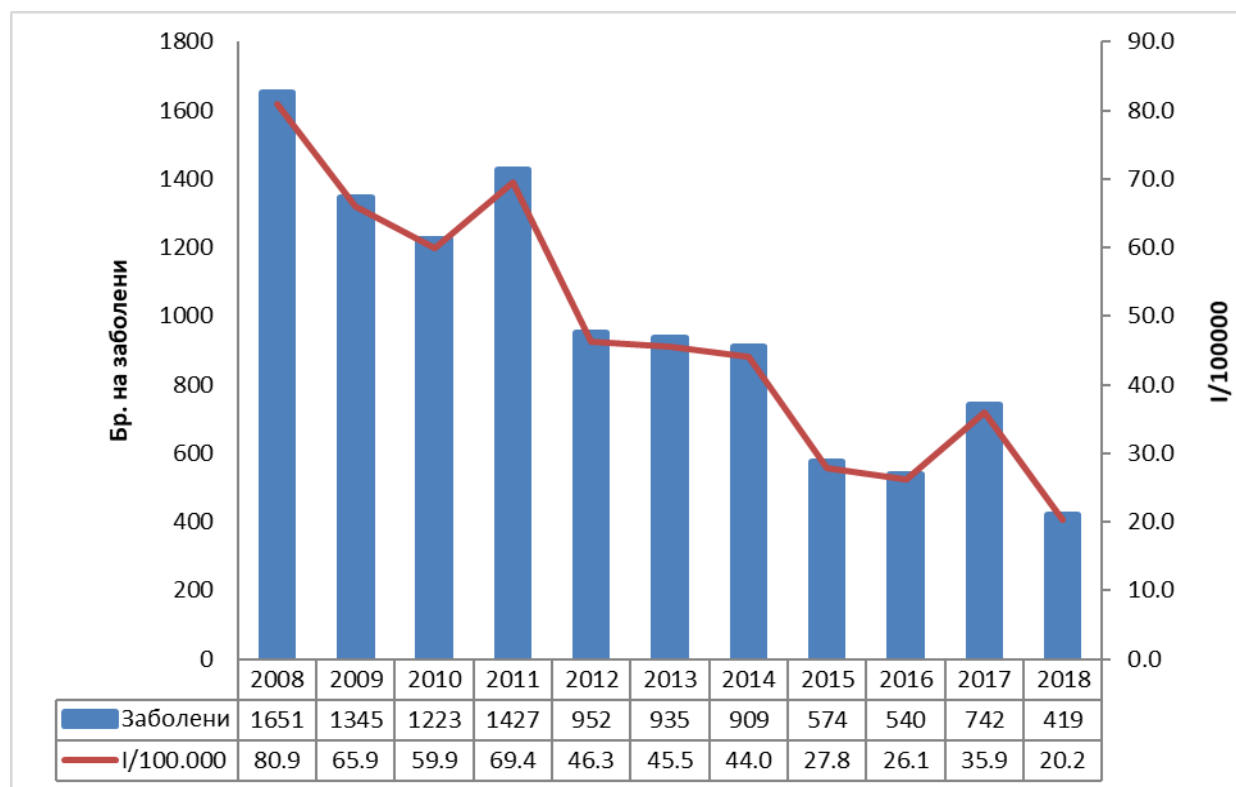
Пријавени се 419 заболени со инциденца од 20,2 на 100.000 жители, што претставува намалување од 43,5% во однос на 2017 (Табела 9).

Најниска инциденца во десетгодишниот период 2008-2017 е регистрирана во 2016 (26,1/100.000), а највисока инциденца кај АТИ е забележана во 2008 година (80,9/100.000).

Анализирајќи го десетгодишниот период, се регистрира негативен тренд на инциденцата на АТИ (Графикон 10).

Во текот на 2018 година, од страна на ЦЗ Тетово, пријавена е една епидемија на алиментарна интоксикација предизвикана од *Staphylococcus aureus*. Епидемијата е претходно опишана во соодветното поглавје на овој извештај.

Графикон 10. АТИ, број и I/100.000, Р. Македонија, период 2008-2017 и 2018 година

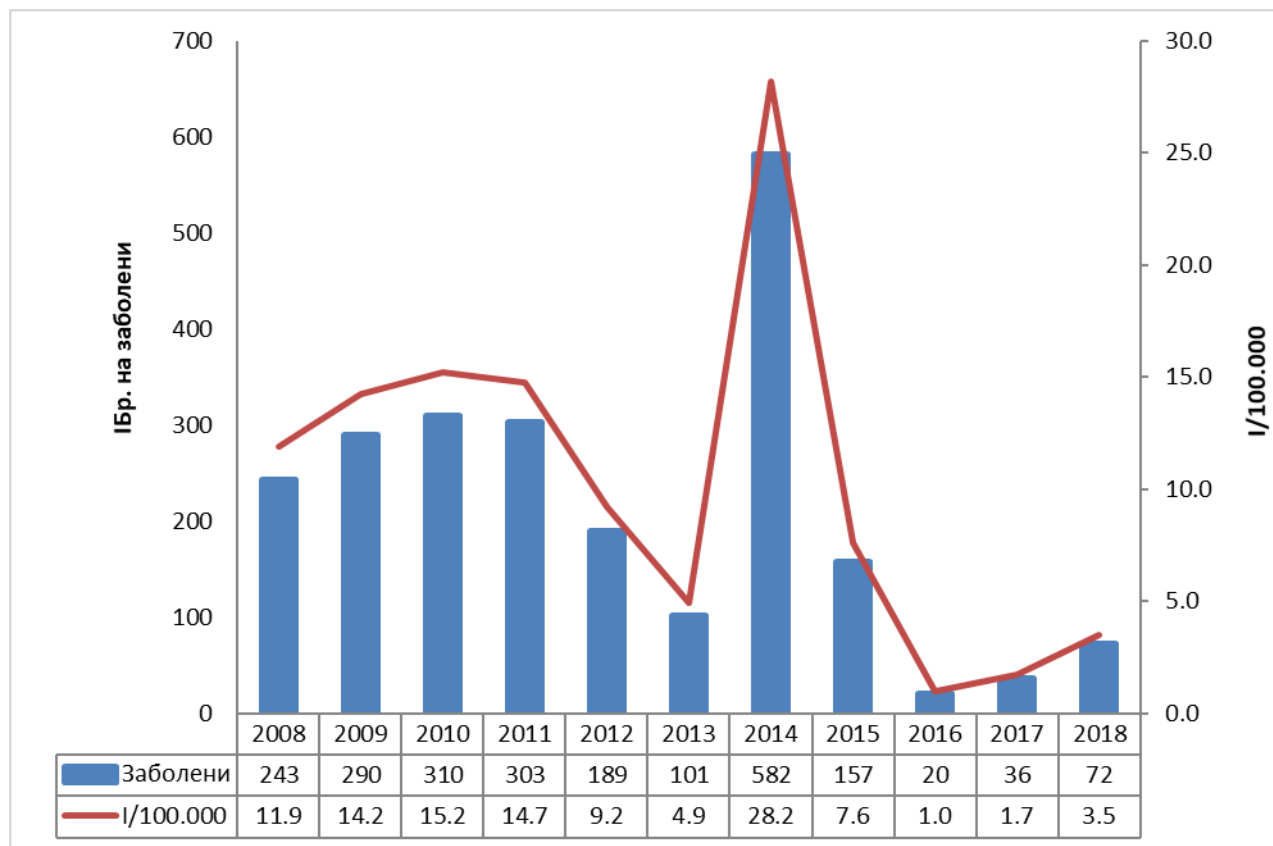
6.3. Вирусен хепатит тип А

Вирусниот хепатит тип А во 2018 година е регистриран со 72 заболени и инциденца од 3,5 на 100.000 жители, што претставува двојно зголемување споредено со претходната година, кога беа регистрирани 36 случаи.

Инциденцата од хепатитис А во 2016 е најниска во изминатиот десетгодишен период.

Ако се из земе епидемиската 2014 година, се регистрира негативен тренд на бројот на пријавени случаи во периодот од 2008 до 2017 година (Графикон 11).

Графикон 11. Хепатитис А, број и I/100.000, Р. Македонија, период 2008-2017 и 2018

6.4. Салмонелози

Во текот на 2018 година, пријавени се 373 заболени лица со инциденца од 18,0 на 100.000 жители, што претставува зголемување од 17,7% во однос на регистрираните 317 случаи во 2017 година (Табела 9 и 10).

Во 2018 година, пријавени се шест епидемии на салмонелоза од страна на ЦЈЗ Скопје, ЦЈЗ Штип, ЦЈЗ Кочани и ПЕ Винаца, со вкупно 268 заболени лица (Табела 4 во Прилог).

Во периодот 2008-2017 година, најголем број на заболени (n=395) и највисока инциденца (19,4/100.000) од салмонелози се регистрирани во 2008 година, а најнизок во 2009 (n=159, I=7,8/100.000) (Табела 10).

Табела 10. Салмонелози, број и I/100.000, Р. Македонија, 2008-2017 и 2018

Година	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Број на заболени	395	159	184	281	245	262	204	348	254	317	373
I/100.000	19,4	7,8	9,0	13,7	11,9	12,7	9,9	16,8	12,3	15,3	18,0

6.5. Шигелоза

Инциденцата на шигелоза во 2018 изнесува 1,2 на 100.000 жители (n=25), што не е значителна промена во однос на 2017 година кога беа пријавени 19 случаи со инциденца 0,8/100.000 (Табела 9 и 11).

Регистрираната инциденца во периодот 2008-2017 година се движи од 0,3 во 2015 до 3,0 на 100.000 жители (2009 година) (Табела 11).

Табела 11. Шигелоза, број и I/100.000, Р. Македонија, 2008-2017 и 2018

Година	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Број на заболени	42	62	25	16	23	9	22	7	16	19	25
I/100.000	2,1	3,0	1,2	0,8	1,1	0,4	1,1	0,3	0,8	0,9	1,2

6.6. Инфекции со *Escherichia coli*

Цревните инфекциите предизвикани од *Escherichia coli* подлежат на задолжително пријавување со законските измени и дополнувања од 2009 година.

Во 2018 година се регистрирани 188 заболени со инциденца од 9,1 на 100.000 жители што е лесно зголемување од 8,7% во однос на претходната година. Речиси 72% од заболениите (n=134), исто како и претходната година, се регистрирани на територијата на ЦЈЗ Битола (Табела 1 во Прилог). Оваа година е регистрирана една алиментарна епидемија предизвикана од *E. coli* на територија на ЦЈЗ Скопје, со 45 заболени лица (Табела 4 во Прилог), претходно опишана во соодветното поглавје.

Табела 12. Инфекции со *E. coli*, број и I/100.000, Р. Македонија, 2010-2017 и 2018

Година	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Број на заболени	0	124	100	81	162	226	165	173	188
I/100.000	0,0	6,0	4,9	3,9	7,8	10,9	8,0	8,4	9,1

6.7. Тифуси и паратифуси

Во 2018 година не е регистриран случај на тифус и паратифус.

Во Република Македонија тифусот не е регистриран од 2002 година наваму, а паратифусот од 1996 наваму се регистрира само во 2011 - со два случаи и 2015 - со еден случај.

6.8. Цардијаза

Во текот на 2018 година регистрирани се 12 случаи на цардијаза, по три на територија на ЦЈЗ Битола и ЦЈЗ Куманово, а останатите се поединечни случаи.

Во периодот 2009-2017, регистрирани се поединечни случаи на цардијаза - вкупно 26, од кои најголем број во 2015 (n=6) и 2016 (n=5). Ова заболување не подлежеше на задолжително пријавување до измените на законската регулатива во август 2009 година.

6.9. Листерииоза

Во 2018 година нема регистрирани случаи на листериоза.

Во периодот од 2010 до 2017, регистрирани се поединечни случаи на листериоза - вкупно 18, од кои најголем број во 2014 (n=11; 5 умрени лица).

6.10. Кампилобактериоза

Во 2018 година, регистрирани се 19 случаи на кампилобактериоза, значително зголемување во однос на 2017 (n=3).

Најголем дел од регистрираните случаи во 2018 година се од ЦЈЗ Скопје (n=16).

Во периодот од 2010 до 2017, како и кај другите заболувања кои подлежат на пријавување по законските измени, регистрирани се поединечни случаи од ова заболување - вкупно 20, од кои најголем број во 2016 (n=8).

7. ЗООНОЗИ *

Во 2018 година, во оваа група се регистрирани 67 заболени лица и инциденца од 3,2/100.000, што е намалување од 19,3% во споредба со минатата година, а споредено со просекот (9,1/100.000) за изминатите 10 години, инциденцата во 2018 е пониска за 64,8%. Во изминатите 10 години инциденцата на зоонози се движи од 3,0/100.000 во 2016 година до 27,3/100.000 жители во 2008 година (Табела 13).

Табела 13. Зоонози, I/100.000 жители, Р. Македонија, период 2008-2017 и 2018 година

Година	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
I/100.000	27,3	17,2	12,7	7,2	6,4	4,6	4,2	4,2	3,0	4,0	3,2

Оваа година во групата зоонози, највисока инциденца од 1,8 на 100.000 жители се регистрира кај ехинококозата (Табела 14).

Табела 14. Инциденца на 100.000 жители од групата зоонози, Р. Македонија, период 2008-2017 и 2018

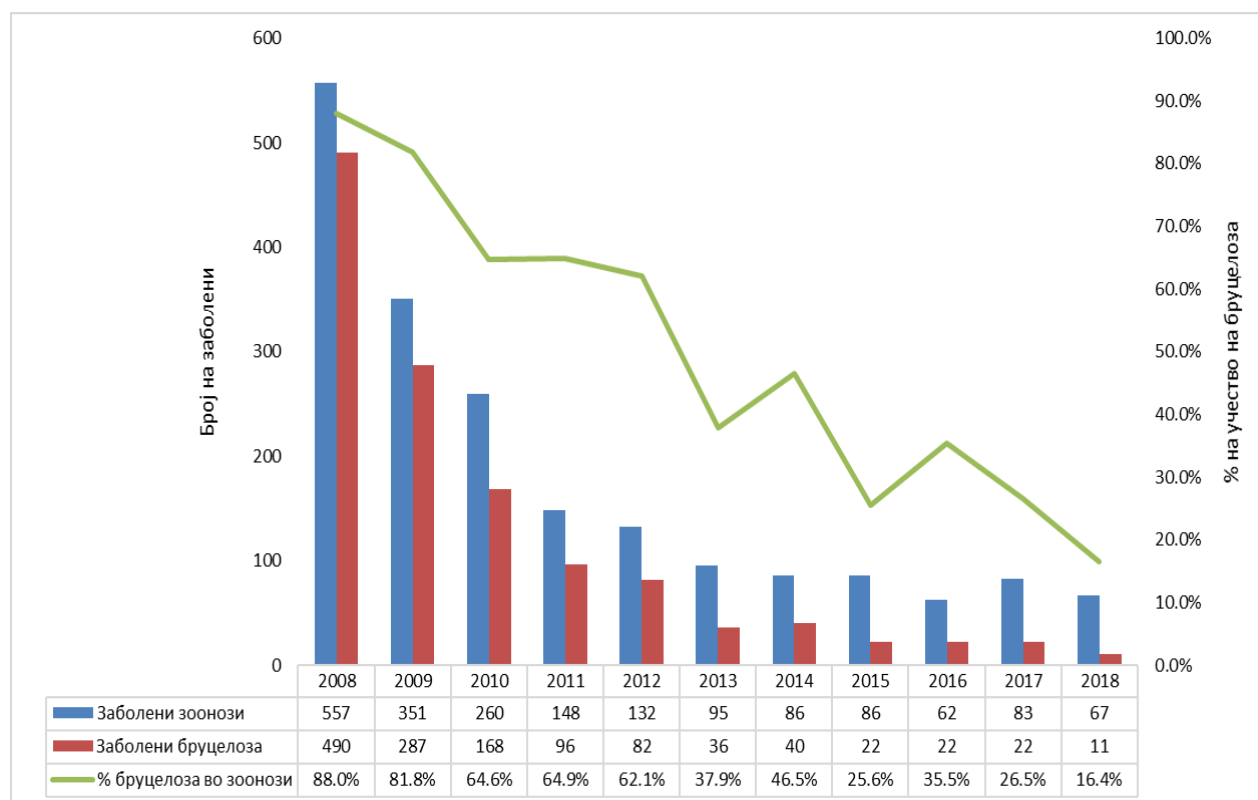
Година/заболување	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Антракс	0,0	0,0	0,0	0,0	0,05	0,0
Бруцелоза	0,5	1,1	1,1	1,1	1,9	1,8
Беснило	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ехинококоза	1,8	1,4	1,3	0,9	1,0	1,3
Лајшманиоза	0,6	0,4	0,2	0,2	0,5	1,0
Кју треска	0,05	0,1	0,2	0,1	0,4	0,4
Лајмска треска	0,2	0,1	0,1	0,05	0,1	0,2
Прионски болести	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Лептоспироза	0,1	0,2	0,0	0,05	0,1	0,0
Трихинелоза	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Тетанус	0,0	0,0	0,0	0,05	0,0	0,0
Туларемија	0,0	0,6	0,0	1,8	0,0	0,0
Чума	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Бројот на регистрирани случаи на бруцелоза има негативен тренд, а воедно се намалува и процентното учество на бруцелоза во вкупниот број на регистрирани зоонози, така што во 2018 бруцелозата учествува со 16,4%. Во претходниот десетгодишен период, највисоко учество од 88% се регистрира во 2008 година, а најниско во 2015 (25,6%) (Графикон 12).

*во оваа група се претставени и некои трансмисивни болести и природно-жаришни инфекции, како на пр. лајмската треска, лајшманиоза

Графикон 12. Број на заболени од зоонози, бруцелоза и процентно учество на бруцелозата во зоонози, Р. Македонија, период 2008-2017 и 2018 година

7.1. Бруцелоза

Ова заболување е детално прикажано во посебен Извештај согласно Програмата за испитување на појавата, спречување и сузбивање на бруцелозата кај населението во Република Македонија во 2018 година.

7.2. Ехинококоза

Пријавени се 37 случаи со инциденца од 1,8 на 100.000 што е лесно зголемување (+23,3%) во однос на пријавените 30 заболени во 2017 година.

Во периодот 2008-2017, најголем број на заболени (n=44) и највисока инциденца (2,2/100.000) се регистрирани во 2008, а најмал во 2012 и 2015 година (n=18; I=0,9/100.000) (Табела 15).

Табела 15. Ехинококоза, број и I/100.000, Р. Македонија, период 2008-2017 и 2018

Година	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Број на заболени	44	39	38	33	18	27	21	18	26	30	37
I/100.000	2,2	1,9	1,9	1,6	0,9	1,3	1,0	0,9	1,3	1,4	1,8

7.3. Лајшманиоза

Регистрирани се 12 заболени со инциденца од 0,6 на 100.000 жители, што е незначително зголемување во однос на 2017 година кога беа пријавени 9 случаи (Табела 16). Регистрираниот број на заболени од оваа болест во 2017 година е над просекот за изминатите десет години (8,7 случаи). Во 2018 година, регистриран е и еден смртен случај.

Табела 16. Лажшманиоза, број и I/100.000, Р. Македонија, период 2008-2017 и 2018

Година	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Заб./Умр.	7	4	12/1	2	13	20/1	11	4	5	9/1	12/1
I/100.000	0,3	0,2	0,6	0,1	0,6	1,0	0,5	0,2	0,2	0,4	0,6

7.4. Кју-треска

Во 2018 година, регистриран е еден случај со инциденца од 0,05/100.000, а претходната година беа пријавени 3 случаи (Табела 17).

Во периодот 2008-2017 година, заболувањето се пријавува со поединечни случаи при што најголем број (n=13) и највисока инциденца од 0,6 на 100.000 се регистрирани во 2008, а најмал во 2015 година (2 заболени, I=0,1/100.000) (Табела 17).

Табела 17. Кју треска, број и I/100.000, Р. Македонија, период 2008-2017 и 2018

Година	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Број на заболени	13	12	5	5	4	8	9	2	4	3	1
I/100.000	0,6	0,6	0,2	0,2	0,2	0,4	0,4	0,1	0,2	0,1	0,05

7.5. Антракс

Во 2018 година не е пријавен случај, исто како и претходните три години.

Во претходните 10 години, слично како и другите заболувања во групата на зоонози, антраксот се регистрира со поединечни случаи, а најголем број случаи (n=3) пријавени се во 2011 година (Табела 18).

Табела 18. Антракс, број и I/100.000, Р. Македонија, период 2008-2017 и 2018

Година	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Број на заболени	2	0	0	3	2	0	1	0	0	0	0
I/100.000	0,1	0	0	0,15	0,1	0	0,05	0,0	0,0	0,0	0,0

7.6. Тетанус

Нема пријавен случај на тетанус. Во изминатите 10 години регистрирани се 5 случаи од кои 3 завршиле со смртен исход (Лт=40,0%) (Табела 19).

Во Република Македонија, последниот случај на неонатален тетанус е регистриран во 1993 година.

Табела 19. Тетанус, број и I/100.000, Р. Македонија, период 2008-2017 и 2018

Година	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Заб./Умр.	0	0	1/1	0	2/1	0	0	1	1/1	0	0
I/100.000	0	0	0,05	0	0,1	0	0	0,05	0,05	0,0	0

7.7. Лајм борелиоза (лајмска болест)

Во 2018 пријавени се 4 случаи на лајм борелиоза. Во претходниот десетгодишен период, заболувањето се регистрира спорадично, до 2008 година нема случаи, а најголем број на заболени е регистриран во 2010 (n=14; I=0,7/100.000) (Табела 20).

Табела 20. Лајм борелиоза, број и I/100.000, Р. Македонија, период 2008-2017 и 2018

Година	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Број на заболени	0	3	14	8	11	4	2	1	2	2	4
I/100.000	0	0,1	0,7	0,4	0,5	0,2	0,1	0,05	0,1	0,1	0,2

7.8. Туларемија

Во 2018 година нема регистрирани случаи на туларемија. Во текот на 2017 година, пријавени беа 13 заболени лица.

Во периодот од 1990 па досега, случаи на туларемија се јавуваат во нееднакви временски интервали, најчесто во епидемиска форма, иако се регистрирани и спорадични случаи. Бројот на случаи во епидемиите пријавени во 2015 година е најголем досега.

7.9. Останати зоонози

Од останатите заболувања кои припаѓаат на оваа група (лептоспирози, трихинелози, беснило, прионски болести, чума), во 2018 година пријавени се 2 случаи на **лептоспироза**. Во изминатите десет години, регистрирани се вкупно 11 случаи на лептоспироза.

8. СЕКСУАЛНО И КРВНО ПРЕНОСЛИВИ ИНФЕКЦИИ

Во оваа група на заболувања претставени се ново регистрираните случаи во 2018 година на следниве болести: гонореја, сифилис, хламидијаза, хепатитс Б, хепатитс Ц и ХИВ/СИДА со вкупно 271 заболено лице и инциденца од 13,1 на 100.000 жители. Вкупниот број на регистрирани СПИ во 2018 е намален за 6,2% споредено со претходната, 2017 година.

8.1. Гонореја

Во текот на 2018 година не е регистриран случај на гонореја во Република Македонија. Во последните десет години случаите на гонореја се пријавуваат спорадично, најголем број заболени (n=11) и највисока инциденца од 0,5 на 100.000 е регистриран во 2008 година (Табела 21).

Табела 21. Гонореја, број и I/100.000, Р. Македонија, период 2008-2017 и 2018

Година	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Број на заболени	11	4	9	8	7	7	4	5	5	4	0
I/100.000	0,5	0,2	0,4	0,4	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,0

8.2. Сифилис

Во 2018 година пријавени се 8 случаи на сифилис што е двојно повеќе во споредба со претходната година. Во претходните десет години се регистрираат поединечни случаи, најголем број на заболени лица се регистрирани во 2010 година (n=5, I=0,25/100.000) (Табела 22).

Табела 22. Сифилис, број и I/100.000, Р. Македонија, период 2008-2017 и 2018

Година	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Број на заболени	3	1	5	1	0	2	1	1	4	4	8
I/100.000	0,15	0,05	0,25	0,05	0,0	0,1	0,05	0,05	0,2	0,2	0,4

8.3. Хламидијаза

Како и во претходните години, инфекциите предизвикани од хламидија се најчесто регистрирани заболувања во групата на СПИ и учествуваат со 35,1% од болестите застапени во оваа група, пријавени во 2018 година. Регистрирани се 95 случаи со инциденца од 4,6 на 100.000 жители, што е намалување од 30,7% од 2017 година (Табела 23).

Табела 23. Инфекции предизвикани со хламидија, број и I/100.000, Р. Македонија, период 2008-2017 и 2018

Година	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Број на заболени	52	36	36	289	253	633	607	264	124	137	95
I/100.000	2,5	1,8	1,8	14,1	12,3	30,8	29,4	12,8	6,0	6,6	4,6

8.4. ХИВ/СИДА

Во 2018 година регистрирани се 45 нови случаи на ХИВ/СИДА, од кои 10 лица биле пријавени со Синдром на стекната имунодефициенција (СИДА), а останатите 35 лица се дијагностицирани како ХИВ позитивни.

Детален преглед на состојбата со ХИВ/СИДА во Република Македонија за 2018 година и споредба со изминатиот период е даден во посебен *Годишен извештај за реализација на Програмата за заштита на населението од ХИВ/СИДА во Република Македонија во 2018 година.*

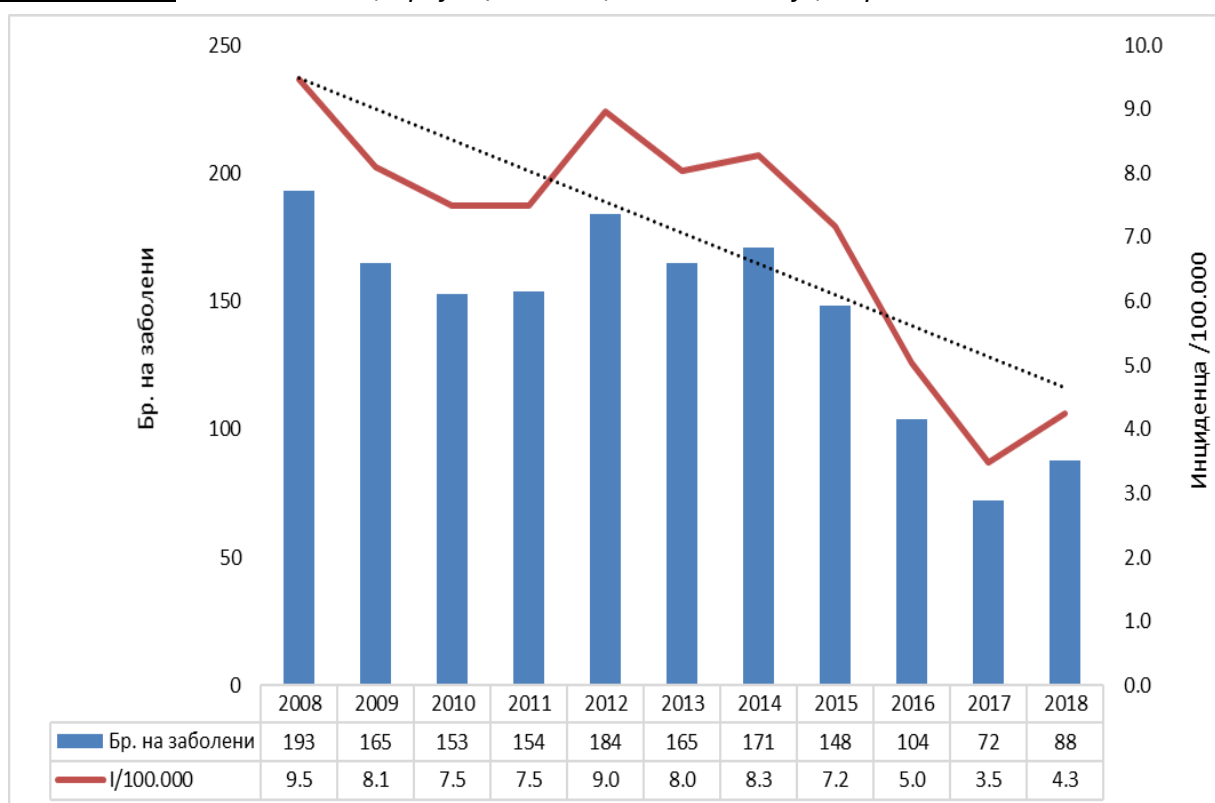
8.5. Вирусен хепатит тип Б

Вирусниот хепатит Б во 2018 е регистриран со 88 заболени (I=4,3/100.000), за 22,2% повеќе во однос на пријавените 72 случаи во 2017 година.

Како и во 2017, оваа година регистриран е еден смртен случај асоциран со Хепатитис Б.

Инциденцата во 2018 година е пониска за 41,1% во однос на просекот за периодот 2008-2017 (7,3/100.000). Во претходниот десетгодишен период, инциденцата се движи од 3,5 во 2017 година до 9,5 на 100.000 жители во 2008 година (Графикон 13).

Графикон 13. Хепатитис Б, број и I/100.000, Р. Македонија, период 2008-2017 и 2018

8.6. Вирусен хепатит тип Ц

Вирусниот хепатитис Ц е регистриран со 35 случаи ($I=1,7/100.000$), што зголемување од 20,7% во споредба со регистрираните 29 заболени ($I=1,4/100.000$) во претходната година.

Регистрираната инциденца од хепатит Ц во 2018 е пониска за 2 пати (54,1%) од просекот за претходниот десетгодишен период, кога инциденцата на 100.000 жители се движи од 1,4 во 2017 до 8,1 во 2012 година или просечно 3,7/100.000 (Табела 24).

Табела 24. Хепатитис Ц, број и $I/100.000$, Р. Македонија, период 2008-2017 и 2018

Година	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Број на заболени	99/1	83	72	76	166	70/1	63	60	45/1	29	35
$I/100.000$	4,9	4,1	3,5	3,7	8,1	3,4	3,0	2,9	2,2	1,4	1,7

9. ОСТАНАТИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА

Во оваа група на заразни заболувања прикажани се: вирусни (серозни) менингити, вирусни енцефалити, бактериските менингити, маларија, токсоплазмоза, хеморагичните трески, скабиес (шуга) и неозначените вирусни хепатити, со вкупно 445 заболени и инциденца од 21,5 на 100.000 жители.

Споредено со претходната година кога беа регистрирани вкупно 542 заболени, регистрирано е намалување од 17,9%.

Со највисока инциденца (16,2/100.000) во оваа група, како и во претходните пет години се регистрира скабиесот (Табела 25).

Инциденцата од останатите заболувања во оваа група, без неопределени вирусни хепатити, е претставени во Табела 25.

Табела 25. Останати заразни заболувања, инциденца на 100.000 жители, Р. Македонија, период 2013-2017 и 2018 година

Година/заболување	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Скабиес	16,2	18,7	20,3	25,5	21,9	15,0
Вирусен енцефалитис	0,9	0,8	1,3	1,3	1,5	1,4
Бактериски менингитиси	1,3	2,0	2,2	3,1	2,8	2,3
Вирусни менингитиси	1,0	1,6	1,1	1,8	0,9	1,8
Маларија	0,05	0,3	0,3	0,2	0,2	0,1
Токсоплазмоза	0,0	0,05	0,1	0,05	0,1	0
Хеморагични трески	0,1	0,8	0,05	0	0	0
Неодреден вирусен хепатитис	1,9	2,0	2,3	2,2	12,6	3,0

9.1. Скабиес

Скабиесот во 2018 година е регистриран со 336 случаи и инциденца од 16,2/100.000 жители, што е намалување за 13,0% во однос на инциденцата регистрирана во 2017 година (Табела 25 и 26). Најголем број заболени (n=527) и највисока инциденца од 25,5/100.000 во периодот 2008-2017 година регистрирани се во 2015 година, а најмал број и инциденца (n=305, I=14,8/100.000) во 2012 година (Табела 26).

Табела 26. Скабиес, број и I/100.000, Р. Македонија, период 2008-2017 и 2018 година

Година	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Број на заболени	442	507	415	332	305	309	452	527	420	386	336
I/100.000	21,6	24,9	20,3	16,2	14,8	15,0	21,9	25,5	20,3	18,7	16,2

9.2. Вирусен енцефалитис

Во 2018 година пријавени се 19 заболени со инциденца од 0,9 на 100.000 жители од кои два завршија со смртни исходи (Лт=10,5%), што е скоро исто споредено со претходната година кога беа регистрирани 17 случаи (Табела 25 и 27). Во изминатиот десетгодишен период, најголем број на заболени се пријавени во 2009 година (n=35), додека најголем број на смртни случаи (n=8) и највисок леталитет од 45,8%, се регистрирани во 2010 (Табела 27).

Табела 27. Вирусни енцефалити, број на заболени и умрени, Р. Македонија, период 2008-2017 и 2018 година

Година	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Заболени/ Умрени	20/1	35/3	26/8	25/2	24/3	29/5	32/3	27/2	27/2	17	19/2

9.3. Вирусен (серозен) менингитис

Регистрирани се 20 заболени и инциденца од 1,0/100.000, што претставува намалување од 41,2% во однос на претходната година кога беа регистрирани 34 случаи (I=1,6/100.000).

Највисок број на случаи (n=50) и инциденца (2,5/100.000) во периодот 2008-2017 е регистриран во 2010 година, а најнизок во 2014 година (Табела 28).

Табела 28. Вирусен менингитис, број и I/100.000, Р. Македонија, период 2008-2017 и 2018

Година	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Број на заболени	46	47	50	22	29	37	18	37	22	34	20
I/100.000	2,3	2,3	2,5	1,1	1,4	1,8	0,9	1,8	1,1	1,6	1,0

9.4. Бактериски менингитиси

Регистрирани се 26 заболени (I=1,3/100.000) што претставува намалување од 36,6% споредено со 2017 година кога е регистриран 41 заболени. Од вкупниот број на пријавени заболени лица од бактериски менингит во 2018 година, два завршија со смртен исход (Лт=7,7%).

Највисок број на заболени и инциденца (n=64, I=3,1/100.000) во периодот 2008-2017 година е регистриран во 2015 година, а најнизок број (n=28) и инциденца (1,4/100.000) е регистриран во 2008 (Табела 29). Во 2011 година е регистриран највисок леталитет - 14%, кога од 50 заболени, кај 7 болеста завршила со летален исход.

Табела 29. Бактериски менингитис, број и I/100.000, Р. Македонија, период 2008-2017 и 2018

Година	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Заболени/ умрени	28	50	48/2	50/7	37/3	47/2	57/1	64/2	46/1	41	26/2
I/100.000	1,4	2,5	2,4	2,4	1,8	2,3	2,8	3,1	2,2	2,0	1,3

9.5. Маларија

Во 2018 година е регистриран еден случај на импортирана маларија ($I=0,05/100.000$) кај странски државјанин кој престојувал во Република Македонија на спортски натпревар.

За периодот од 2008-2017 година, пријавени се вкупно 33 случаи на маларија, сите импортирани. Во овој десетгодишен период, регистрирани се 4 смртни случаи, по еден во 2009, 2014, 2016 и 2017 година (Табела 30).

Табела 30. Број на пријавени случаи на маларија - заболени/умрени и $I/100.000$, Р. Македонија, период 2008-2017 и 2018 година*

Година	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Заболени/ умрени*	0	2/1	2	0	5	3	5/1	4	6/1	6/1	1
$I/100.000$	0	0,1	0,1	0	0,2	0,1	0,2	0,2	0,3	0,3	0,05

* сите регистрирани заболени во Р. Македонија се импортирани случаи

9.6. Токсоплазмоза

Во 2018 година не е регистриран случај на токсоплазмоза. Во десетгодишниот период 2008-2017 година се регистрираат 12 поединечни случаи.

9.7. Хеморагични трески со бубрежен синдром

Оваа година пријавени се 3 случаи на хеморагични трески ($I=0,14/100.000$), сите предизвикани од Ханта вирус. Два од пријавените случаи се од подрачјето на ЦЈЗ Тетово, а еден од ПЕ Пехчево.

За споредба, во 2017 година, пријавени беа 16 заболени лица со два смртни исходи, а пријавена беше и епидемија на ниво на ПЕ Гостивар.

Случај на Конго-кримска хеморагична треска нема регистрирано од 2010 година.

9.8. Неопределен вирусен хепатит

Неопределениот вирусен хепатит во 2018 година е регистриран со 40 случаи и инциденца од 1,9 на 100.000 жители. Инциденцата во 2017 година е идентична споредено со 2017 година, кога беше пријавен 41 неопределен хепатит.

Највисок број на заболени и инциденца ($n=357$, $I=17,5/100.000$) во периодот 2008-2017 е регистриран во 2009 година, а најнизок во 2017 ($n=41$, $I=2,0/100.000$) (Табела 31).

Табела 31. Неопределен вирусен хепатит, број и $I/100.000$, Р. Македонија, период 2008-2017 и 2018

Година	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Број на заболени	203	357	140	51	68	61	261	46	47	41	40
$I/100.000$	9,9	17,5	6,9	2,5	3,3	3,0	12,6	2,2	2,3	2,0	1,9

10. ЗАБОЛУВАЊА/СОСТОЈБИ КОИ НЕ СЕ ПРИКАЖАНИ ВО ВКУПНИОТ БРОЈ НА ПРИЈАВЕНИ АКУТНИ ЗАРАЗНИ ЗАБОЛУВАЊА ВО ИЗВЕШТАЈОТ*

10.1. Грип/ИЛИ

Грипот/заболувањата слични на грип, кој не е вброен во вкупниот број на заболени, во календарската 2018 година се регистрира со вкупно 24.093 случаи и инциденца од 1.164,4/100.000 жители (Графикон 16).

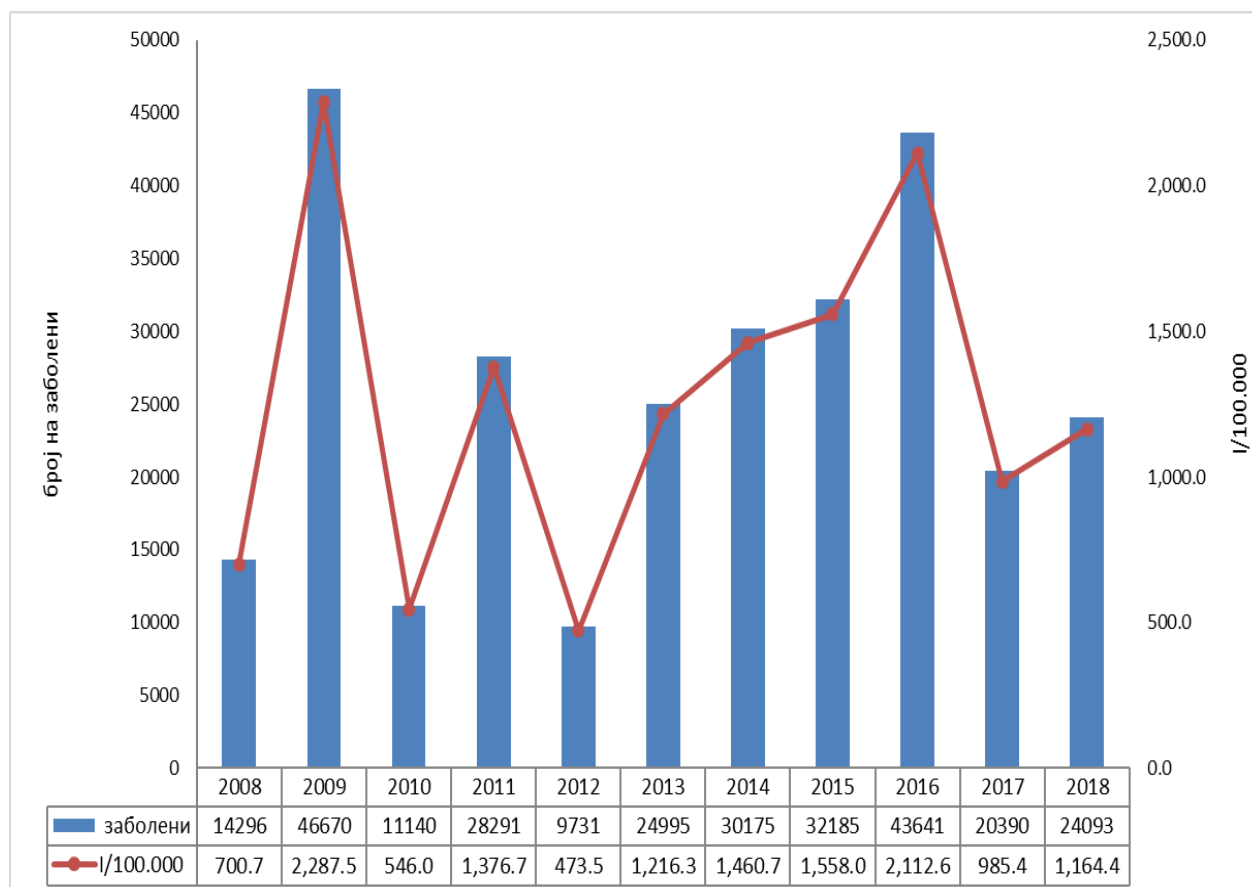
Годишната инциденца на грип/ИЛИ е повисока за 18,2% споредено со претходната година.

Од заболениите од грип/ИЛИ во 2018 година, 94,9% се регистрирани во првите 20 недели од 2018 година, односно се случаи кои припаѓаат на сезоната 2017/2018 година (Табела 3 во Прилог).

Во периодот 2008-2017 година, грипот/ИЛИ со најмал број заболени (n=9.731) и најниска инциденца (473,5/100.000) е регистриран во 2012 година (Графикон 14).

Најголемиот број заболени на годишно ниво (n=46.670) и највисока инциденца (2.287,5/100.000) во овој период, регистрирани се во 2009 година (Графикон 14), за време на пандемијата на грип.

Графикон 14. Грип/ИЛИ, број и I/100.000, Р. Македонија, период 2008-2017 и 2018

*Овие заболувања/состојби (грип и АФП), исто така подлежат на задолжително пријавување согласно важечката законска и регулатива и дадени се како бројчен приказ посебно, во склоп на Табела 1, 2 и 3, во Прилог на извештајот

Според возрасната дистрибуција, 61,1% (n=14.723) од заболените се на возраст од 15-64 години, што е за очекување поради бројноста на возрасната група, додека најголема специфична инциденца на 100.000 жители е регистрирана кај децата на возраст од 5-14 години (2.058,7/100.000) (Табела 32).

Табела 32. Дистрибуција по возраст и специфична инциденца на заболени од грип/ИЛИ во Р. Македонија, 2018 година

Возрасна група	0-4 години	5-14 години	15-64 години	65+ години
Број на заболени/умрени	2.112	4.765	14.723	2.493
/100.000	1.817,7	2.058,7	1.009,1	949,9

10.2. Акутна флакцидна парализа (АФП)

Во текот на 2018 година, до Институтот за јавно здравје пријавени се три случаи на акутна флакцидна парализа, идентично како и минатата година.

Од случаите, како и од нивни контакти земен е материјал за лабораториско испитување и испратен е до референтната вирусолошка лабораторија на СЗО во Софија, Бугарија.

За сите испратени материјали, од референтната лабораторија повратно се добиени негативни резултати како за присуство на див полио вирус, така и за други ентеровируси.

Трите случаи се отфрлени како случаи на полиомиелитис.

Сектор за контрола и превенција на заразни болести
Одделение за надзор над заразните болести

ПРИЛОГ

ТАБЕЛА 1. Пријавени заразни заболувања и исход на заболувањето во Република Македонија во 2018 година, по Центри за јавно здравје и подрачни единици

ТАБЕЛА 2. Пријавени заразни заболувања во Република Македонија, по возраст, пол и исход на заболувањето во 2018 година

ТАБЕЛА 3. Пријавени заразни заболувања во Република Македонија, по месеци и исход на заболувањето во 2018 година

ТАБЕЛА 4. Регистрирани епидемии во Република Македонија во 2018 година